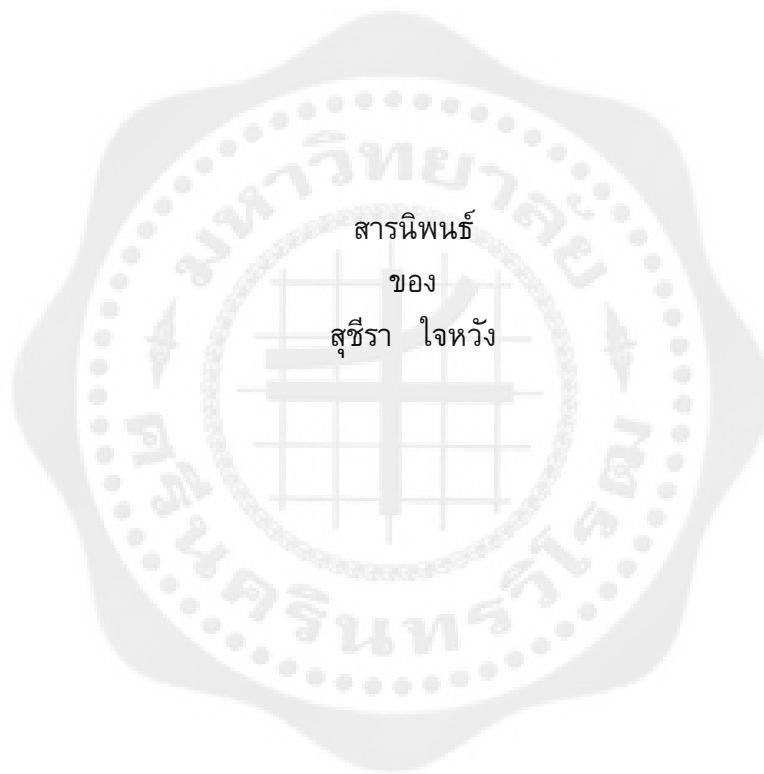

การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
สิงหาคม 2560

การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

สารนิพนธ์
ของ
สุชีรา ใจหวัง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
สิงหาคม 2560

สุชีรา ไหว้ง. (2560). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. สารนิพนธ์ กศม. (การบริหารและการจัดการการศึกษา).

กรุงเทพ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษา:

อาจารย์ ดร. จันทร์สม ภูติอริวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ (rating scales) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.933 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นั่นคือ ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปีขึ้นไป

A STUDY OF SAFETY MANAGEMENT IN THE SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1.

AN ABSTRACT
BY
SUCHEERA CHAIEUNG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
At Srinakharinwirot University
August 2017

Sucheera Chaiwung.(2017). *A Study of Safety Management in Secondary Schools under The Authority of Secondary Educational Service Area, Office One*. Master's Project, M.ED.(Educational Administration). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Jantarathutiyariyawat.

The purposes of this research are to study Safety Management in Secondary schools under the Secondary Educational Service Area, Office One in Three aspects, i.e. school environment management, school safety management, and safety education. The sample of the study consisted of three hundred and fifty seven teachers, from secondary schools under the authority of the Secondary Educational Service Area, Office 1. The instrument used to collect data was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test and one way analysis of variance.

The research findings were as follows:

Safety management in the secondary schools under the authority of the Secondary Educational Service Area Office One in three aspects as a whole were at a high level and individual aspects such as findings on the aspect of school environment management received a high level of feedback, as well as school safety management a high level, while feedback on safety education only received moderate feedback. Comparison of safety management in secondary schools under the authority of Secondary Educational Service Area Office One classified by school size the findings as a whole and the individual aspect had statistically significant differences at a level of .05. Comparisons between safety management in the secondary schools under the authority of the Secondary Educational Service Area Office One classified by work experience found no differences and the individual aspects found the safety education aspect, secondary school teachers with different work experience can be in safety management in secondary schools under the authority of the Secondary Educational Service Area Office One was different was statistically significant at a level of .05. In other words, secondary school teachers with experience of working for authority of the less than or equal to ten years will be in safety management in secondary schools under the Secondary Education Service Area Office One in order to keep the aspect of safety education aspect higher level than secondary school teachers with experience of over eleven years.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.จันทร์ศมัญญ์ดิริยวัฒน์อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และสละเวลาในการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องของเนื้อหาผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง รวมทั้งคณาจารย์ในภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และอาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมาที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยให้ดีและสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ร.อ.ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ และอาจารย์ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุลอาจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณผู้เชี่ยวชาญที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำในการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือขอขอบพระคุณผู้บริหาร และครู โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จขอขอบพระคุณคุณอุบลรัตน์ คมจิตร ผู้ให้ความช่วยเหลือในการทำงานวิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติมิตรที่สนับสนุนช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากการทำสารนิพนธ์ ขอบูชาแก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครู อาจารย์ทุกท่านที่อบรมและถ่ายทอดความรู้ต่างๆ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุชีรา ใจหวัง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	10
บทบาทด้านการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	10
โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	10
แนวนโยบายและการวางแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา	11
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัย	12
ความหมายของความปลอดภัย	13
การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	15
การจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียน	16
การจัดบริการความปลอดภัย	22
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
งานวิจัยในประเทศ	42
งานวิจัยต่างประเทศ	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือในการวิจัย	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บข้อมูลในการวิจัย	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	71
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	71
ขอบเขตของการวิจัย.....	71
สมมติฐานการวิจัย.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผล.....	74
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	108

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การจัดลำดับพฤติกรรมความปลอดภัย.....	27
2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในสาระที่ 5: ความปลอดภัยในชีวิต.....	33
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
4 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
5 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3 ด้าน.....	62
6 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย.....	63
7 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน.....	64
8 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา.....	65
9 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	66
10 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวม.....	67
11 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย.....	68
12 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน.....	68
13 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา.....	69
14 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน.....	70
15 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
16 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3 ด้าน.....	101
17 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย.....	102

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
18 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน สวัสดีศึกษา.....	103
19 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	104
20 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	105
21 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวม.....	106
22 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้ปลอดภัย.....	106
23 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดบริการความปลอดภัยใน โรงเรียน.....	107
24 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน สวัสดีศึกษา.....	107
25 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน.....	108

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างพฤติกรรมความพลอดภัย.....	34

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในช่วงนี้จะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมและการพัฒนาการของเด็กในระดับต่อไป รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติไว้ว่า หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนได้เริ่ม เข้ามา มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา. 2521: 6) ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเติบโต เป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก จึงเป็นภารกิจที่รัฐและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ ดังที่สะท้อนให้เห็นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ซึ่งยึด หลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก โดยการพัฒนาคุณภาพคน ปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ปฏิรูประบบสุขภาพ สร้างระบบคุ้มครองความมั่นคงทางสังคมที่สร้างหลักประกันแก่คนทุกช่วงวัย เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็นคนดี โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงที่ต้องจัดการศึกษา โดยใช้ กระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3)

โรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่วันละ 7– 8 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนรู้ต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียน เป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญา เจริญฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ (เอมอักษมา วัฒนบูรานนท์, 2548: 101) ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่มีผลต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขและการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย กล่าวคือถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงาม บุคคลจะเจริญงอกงาม

ต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย การห่างเหินจากศาสนา การทะเลาะวิวาท ดิตยาเสพติด การเสพสื่อลามกอนาจาร ดิตเกม รวมทั้งการจมน้ำเสียชีวิต และการประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางของเด็กและเยาวชน ฯลฯ และอีกปัญหาหนึ่งที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักมากจนน่าวิตก คือ การแพร่ระบาดของสื่อที่ไม่เหมาะสมหรือสื่อลามกอนาจาร จนทำให้เด็กและเยาวชนไทยซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่ออยู่แล้ว มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่ปัญหาต่างๆ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556: 18-19)

การรณรงค์เรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา แม้ว่าจะได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องแต่ยังพบว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นอยู่เสมอ มีความรุนแรงและรูปแบบที่แตกต่างกันซึ่งเด็กอยู่ในวัยซุกซน มีการเล่นที่รุนแรงโดยไม่ระมัดระวังและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ย่อมทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แม้ว่าจะมีมาตรการการป้องกันที่ดีอย่างไรก็ตาม (เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน. 2549: 3)การศึกษาวิจัยของศูนย์วิจัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็กคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี รายงานว่า การจมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุที่สูงเป็นอันดับหนึ่งและข่าวสารที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยู โททัศน์ และจากพาดหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ เช่น “ทีวี-สารพัดสื่อลามกกระตุ้นเด็กไวเซ็กซ์” (ไทยรัฐ. 2557: 5) , “7 การ์ตูนอันตรายพบพิรุณกลายเป็นตำราสอนเซ็กซ์” (มติชน. 2557: 36) , “อนาถวัยรุ่นไทยก่อความผิดทางเพศพุ่งกว่า 2 พันคดี” (ไทยรัฐ. 2557: 15) และข่าวที่เกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ การลงโทษ การใช้ความรุนแรงแก่เด็กและเยาวชนในรอบปีที่ผ่านมาล้วนเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวไม่เหมาะสมทำให้ผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของนักเรียน สร้างความเศร้าสลดใจให้แก่พ่อแม่ ครู บุคคลใกล้ชิด และสังคมเป็นอย่างมาก สถานการณ์ดังกล่าวทำให้รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยที่เกิดกับนักเรียนในด้านร่างกายและจิตใจ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554เป็นกฎหมายแม่บทฉบับใหม่ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 17 ม.ค. 2554 และมีผลใช้บังคับ ในวันที่ 16 ก.ค. 2554 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือจากการศึกษาข้อมูลที่เกิดขึ้นกับเด็กที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาพบว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึง ปัจจุบันมี อุบัติเหตุ อุบัติภัย และความรุนแรงเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก การสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ

สภาพแวดล้อมรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักป้องกันตนเองในสภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องมีความปลอดภัยของสถานศึกษา

อย่างไรก็ตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการด้านความปลอดภัยแก่นักเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนนั้น การมีนโยบายเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ หากแต่ต้องคำนึงถึงการนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งโรงเรียน เป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้น แก่นักเรียน และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าประสงค์ของนโยบาย การจัดการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 การดำเนินการด้านความปลอดภัยของโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุง การทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงานของครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. ผู้บริหาร ครูและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดบริการความปลอดภัยให้แก่เด็ก ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

เพื่อศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 4,767 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางการสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 608) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified random sampling)โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและมีครูเป็น หน่วยการสุ่ม (Sampling unit)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงาน

1.1 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

1.1.1 ขนาดเล็ก

1.1.2 ขนาดกลาง

1.1.3 ขนาดใหญ่

1.1.4 ขนาดใหญ่พิเศษ

1.2 ประสบการณ์การทำงานของครู จำแนกเป็น

1.2.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี

1.2.2 11 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน

2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

2.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

2.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเพื่อให้นักเรียนมีความ ปลอดภัย ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดบริการความปลอดภัย และการจัดการ เรียนการสอนสวัสดิศึกษา

1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย หมายถึง การจัดบรรยากาศใน โรงเรียนให้ปลอดภัยทั้งด้าน สถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกพลศึกษา โรง อาหาร สนามจะต้องอยู่ในสภาพ ที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่

เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก

1.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การจัดบริการอำนวยความสะดวกและป้องกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บริเวณโรงเรียนสนามเด็กเล่น บริการรถรับส่ง บริการตรวจรักษาสุขภาพ รวมทั้งจัดให้มีโครงการส่งเสริมความปลอดภัยและให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านความปลอดภัยภายในโรงเรียน

1.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้นักเรียนเพื่อที่จะได้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและบุคคลอื่นๆ

2. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งโรงเรียนออกเป็นขนาดต่างๆ กัน ในการวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ กำหนดจากจำนวนนักเรียนของโรงเรียนนั้นๆ ตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังนี้

ขนาดเล็ก	หมายถึง	มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
ขนาดกลาง	หมายถึง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500–1,499 คน
ขนาดใหญ่	หมายถึง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500–2,499 คน
ขนาดใหญ่พิเศษ	หมายถึง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

3. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ครูมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

4. ครู หมายถึง ครูผู้สอนและมีหน้าที่จัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การเสริมสร้างเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

5. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หมายถึง หน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.2553 มีหน้าที่ดูแล จัดการศึกษาในพื้นที่การศึกษาเขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ดลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ หนองแขม และกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ เอ็มอัชฌา วัฒนบุรณนท์ (2548: 106–115) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่าการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน เป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญมากของโรงเรียนซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริม สวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดยจัดให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุ อุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัยในด้านต่างๆ และการ ให้บริการการรักษาพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดเพื่อบริการความปลอดภัยใน โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย 2) การจัดบริการ ความปลอดภัยในโรงเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา และ 4) การพัฒนา หลักสูตรโรงเรียนแห่งความปลอดภัย และวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดของ กรมอนามัย (2542: 10) ได้ สรุปความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนไว้ว่า การจัดการความปลอดภัยเกี่ยวกับการ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการ จัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะก็คือ การจัดสถานที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบต่างๆ และบริเวณโรงเรียนให้ถูกหลักสุขาภิบาล การกำจัดขยะมูลฝอย และเหตุ ร้ายกาจต่างๆ การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ การรักษาความสะอาดทั่วไป การซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรม การจัดตกแต่งห้องเรียนการจัดโปรแกรมการเรียนให้เหมาะสมกับสุขภาพของเด็ก โดยการจัดการ ความปลอดภัยของนักเรียนแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) การจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศในโรงเรียน 4) การจัดสิ่งแวดล้อม ด้านร่างกายและ จิตใจ 5) การจัดสิ่งแวดล้อมในเรื่องสนามเด็กเล่น (2533: 14) ซึ่งได้สรุปถึงองค์ประกอบที่สำคัญของ โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนโดยจำแนก เป็น 3 ด้าน คือ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ ปลอดภัย 2) การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และ 3) การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาออกเป็น 3 ด้านคือ

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ผลจากการศึกษางานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยในการ จัดการความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าพบว่า ครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน หรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็น เกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้าน ความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05

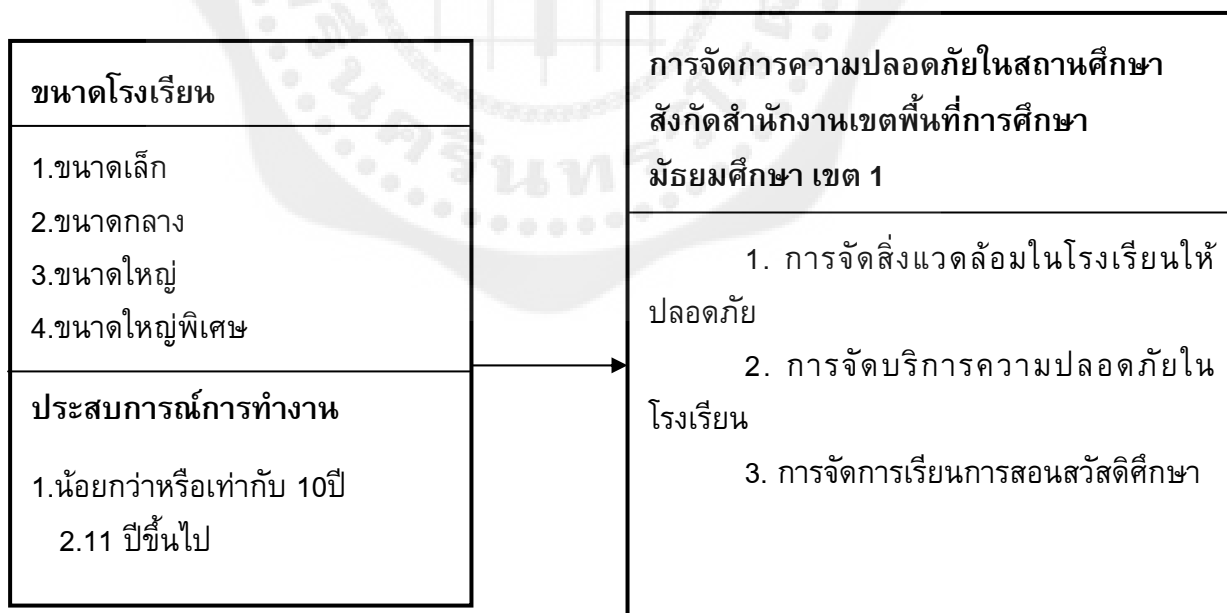
3. ครูที่มีผู้บริหารซึ่งเคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยกับผู้บริหารที่ไม่เคยผ่านการอบรมมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และศึกษางานวิจัยของ นงนุช นิธิการ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน ได้แก่ด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ ด้านระบบคุ้มครองเด็ก ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน ด้านกิจกรรมการเรียน ด้านหลักสูตรความปลอดภัย ด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด และโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสาร ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการทำการวิจัยตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
 - 1.1 บทบาทด้านการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
 - 1.2 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
 - 1.3 แนวนโยบายและการวางแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
2. แนวคิดความปลอดภัย
 - 2.1 ความหมายของความปลอดภัย
 - 2.3 ความสำคัญของความปลอดภัย
3. การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
 - 3.1 การจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
 - 3.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
 - 3.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วยขนาดของโรงเรียน 4 ขนาด และประกอบด้วยท้องที่เขต 23 เขต ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตั้งอยู่ที่ เขตราชเทวี ประกอบด้วยท้องที่ เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ท่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ดลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม แบ่งโรงเรียนเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็กขนาดกลางขนาดใหญ่ขนาดใหญ่พิเศษโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ดังนี้

ขนาดเล็ก	หมายถึง มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
ขนาดกลาง	หมายถึงมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500–1,499 คน
ขนาดใหญ่	หมายถึงมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500–2,499 คน
ขนาดใหญ่พิเศษ	หมายถึงมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

1) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ โรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โรงเรียนศึกษานารีวิทยา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยา พุทธมณฑล โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนชินโรรสวิทยาลัย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี

2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ โรงเรียนราชวินิตมัธยม โรงเรียนอิสลามวิทยาลัย แห่งประเทศไทย โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โรงเรียนปัญญาบรรพต โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม โรงเรียนสุวรรณรามวิทยาคม โรงเรียนวัดราชบพิตร โรงเรียนวัดพุทธบูชา โรงเรียนบางมดวิทยา โรงเรียนสีสุขาวดจวนอุปถัมภ์ โรงเรียนราชันหาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา) โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์

3) สถานศึกษาขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย โรงเรียนมหรณพาราม โรงเรียนศิลาจารย์พิพัฒน์ โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา(วัดน้อยใน) โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม โรงเรียนมัธยมวัดดาวคะนอง โรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนทวีธาภิเศกบางขุนเทียน โรงเรียนแจรง้อยวิทยา โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม โรงเรียนรัชมังคลาภิเษก โรงเรียนวัดบวรมงคล โรงเรียนโยธินบูรณะ 2 โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญา ราชวิทยาลัย กรุงเทพฯ โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร โรงเรียนมักกะสันพิทยา โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ โรงเรียนวัดราชาธิวาส โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพলารักษ์ โรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม

4) สถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ โรงเรียนสวนอนันต์ โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โรงเรียนวัดสระเกศ โรงเรียนวัดสังเวช

1.3 แนวนโยบายและการวางแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสมและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังของประเทศ การศึกษาจึงหมายถึง การเจริญงอกงามเพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน คือ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ถ้าประเทศใดประชากรมีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพไปด้วย

การสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใดขึ้นอยู่กับความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักป้องกันตนเองในสภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องมียุทธศาสตร์การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ดังนี้

1.3.1 เป้าประสงค์

- 1) เพื่อให้มีรูปแบบแนวทางการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านปัญหาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ
- 2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้อง และคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยนักเรียนจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข
- 4) เพื่อสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน โดยให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน

1.3.2 เป้าหมาย

- 1) นักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้รับการคุ้มครองดูแลความปลอดภัย
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนมีแนวทางในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยนักเรียน

3) เครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

1.3.3 ยุทธศาสตร์

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1) กำหนดนโยบายให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดมีระบบการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

1.2) ประสานงานเครือข่ายองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาให้มีการจัดระบบดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียนที่เข้มแข็ง

1.4) ติดตามและประเมินผลระบบการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

2.3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา จัดระบบดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียนที่เข้มแข็ง

2.4) กำกับ ติดตาม และประเมินผลระบบการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนา

3) ระดับสถานศึกษา

3.1) จัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง เครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2) กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

3.3) มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน (สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556: 18-19)

2. แนวคิดความปลอดภัย

การจัดการความปลอดภัยเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเนื่องจากนักเรียนยังเป็นเด็กจึงอาจยังไม่ดูแลและรักษาความปลอดภัยไม่ดีเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นการจัดการความปลอดภัยจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในหลายด้านซึ่งมีรายละเอียดและสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของความปลอดภัย

ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากอุบัติเหตุหรือสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและชีวิต และเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการดำรงชีวิต ซึ่งความปลอดภัยนั้นจะต้องมีกับทุกสถานที่ ทุกโอกาส ทุกหน่วยงานและองค์กร เพราะเป็นส่วนหนึ่งให้เกิดความมั่นคงในการดำเนินชีวิต โดยมีนักการศึกษาและนักทฤษฎีหลายท่านได้ให้ความหมายของความปลอดภัยได้ ดังนี้

สเตรสเซอร์ (Strasser. 1973: 66) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัย หรือสวัสดิภาพไว้ว่า หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ หรือสภาพสิ่งแวดล้อม

นภาพรรณ อุณาภูล (2540: 22) ให้ความหมาย ความปลอดภัยในโรงเรียนว่า หมายถึง การป้องกัน การฝึกหัดและการบริการที่มุ่งถึงความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียนโดยดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กปลอดภัยทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ไปและกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย (Deroche; & Kaiser. 1980: 162–163) ซึ่ง ฮิลด์แบรนต์ (Hildebrand.1984: 205–206) กล่าวถึง ความปลอดภัยในโรงเรียน จะต้องพิจารณาถึงอัตราส่วนครูและเด็ก การให้การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และได้เน้นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการประกันภัยสำหรับเด็กที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้แก่เด็ก

วิทยา อยู่สุข (2542: 18) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย และความเสี่ยงใดๆ

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และ วีรพงษ์ เฉลิเมธีรัตน์ (2542: 19) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง “การปราศจากภัย” ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะขจัดภัยทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงให้รวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น

ชาญ ขวัญมุข (2544: 7) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยว่า หมายถึง การรู้จักวิธีการต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยง และแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

เผด็จ เปล่งปลั่ง (2547: 17) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยว่าหมายถึง การรู้จักวิธีการต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

ยงยุทธ นกใหญ่ (2548: 13) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัย (Safety) ว่า คือ สภาวะที่ปราศจากอุบัติเหตุหรือสภาวะที่ปลอดภัยจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือความสูญเสีย หรือหมายถึง การควบคุมความสูญเสียจากอุบัติเหตุซึ่งเกี่ยวกับการบาดเจ็บ เจ็บป่วย ทรัพย์สินเสียหาย หรือความสูญเสียเนื่องจากกระบวนการผลิต การควบคุมจะหมายรวมถึง การป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและ ดำเนินการให้สูญเสียน้อยที่สุดเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น ความปลอดภัยในการทำงานรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นเรื่องที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่กำลังปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต

ศุภวรรณ ตันตยานนท์ (2549: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัย หมายถึง ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยให้ความหมายของความเสี่ยงว่า หมายถึง โอกาสที่จะเกิดอันตราย และเราจะรู้สึกปลอดภัยเมื่อคาดว่าโอกาสที่จะเกิดอันตรายมีน้อยหรือไม่มีเลย

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) (2549: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยหมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายกับพนักงานซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย (2549: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยหมายถึง การปราศจากภัยซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะขจัดภัยหรืออันตรายทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัย จึงรวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นในทุกๆ ด้าน

วรณัฐ อยู่เล่าห์ (2550: 19) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัย หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้ไข และหลีกเลี่ยงเพื่อให้ปราศจากอันตราย หรือมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดผลเสีย ต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองและผู้อื่น

จิราพร พรหมภักดี (2551: 15) ได้ให้ความหมายความปลอดภัยในโรงเรียน ว่าเป็นการดำเนินงานของโรงเรียนในการป้องกันอันตราย และการให้บริการทุกวิถีทางในการให้เด็กนักเรียนรอดพ้นจากอุบัติเหตุต่างๆ

โจนส์ (Jones. 2003: 41 – 69) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน รวมทั้งผู้นำชุมชนควรให้ความดูแลเอาใจใส่เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา ในสังคมอเมริกัน

สรุป ความปลอดภัย หมายถึง การใช้วิธีการต่างๆในการป้องกัน แก้ไข หลีกเลี่ยง รวมทั้งการให้บริการแก่นักเรียน เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ และมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

2.2 ความสำคัญของความปลอดภัย

ความสำคัญของความปลอดภัยเป็นสิ่งที่มิได้จำกัดอยู่เพียงแค่ในการทำงานเท่านั้นหากแต่สถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาด้วยเนื่องจากสถานศึกษาเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยเพื่อดูแลและป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติเหตุอันอาจจะเกิดแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการในประเทศไทยหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของความปลอดภัยไว้ดังนี้

พนัสหันทนาคินท์ (2548: 21) ได้อธิบายว่าสถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการจัดดำเนินการรักษาความปลอดภัยจัดเป็นหน้าที่หนึ่งที่สถาบันการศึกษาพึงปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ

วรณชอยู่เลห์ (2550: 20) ได้อธิบายว่าความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญ สถาบันการศึกษาจึงต้องจัดกระบวนการทางการศึกษาและโครงการความปลอดภัยในสถาบันเพื่อลดความเสียหายและลดจำนวนอุบัติเหตุลงก่อให้เกิดผลรวมของประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจเจตคติสวัสดิ์นิสัยและทักษะที่ปลอดภัยการวางแผนความปลอดภัยภายในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในการป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษาและยังมีผลต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของผู้เรียนแต่ละคนอีกด้วย

ศิริวรรณสันเจียรกุล (2551: ออนไลน์) ได้อธิบายว่าสาเหตุของการบาดเจ็บหรือการตายจากอุบัติเหตุของผู้เรียนนั้นสามารถป้องกันได้ถ้าทุกคนใส่ใจเรื่องความปลอดภัยและจัดบริการความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ในต่างประเทศนั้นนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาไว้ดังนี้

โจนส์ (Jones. 2003: 4169) ได้สรุปว่าความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ปกครองผู้เรียนตลอดจนผู้นำชุมชนควรให้การดูแลเอาใจใส่เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาในสังคมชาวอเมริกัน

วาร์นแฮม (Varnham. 2005: 320) ได้สรุปว่าสถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมอีกทั้งต้องดูแลจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้ปลอดภัยเพื่อให้เกิดบุคลากรในสถาบันการศึกษารู้สึกปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยมิได้จำกัดอยู่เพียงแต่ในการทำงานที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายเท่านั้นหากแต่สถานศึกษาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยด้วยเช่นกันทั้งนี้สถานศึกษาซึ่งจัดเป็นองค์กรการศึกษาโดยมีภารกิจหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยเพื่อดูแลและป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติเหตุอันอาจจะเกิดแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา

3. การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีภารกิจหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ จึงเป็นองค์กรที่จะต้องมีการจัดการความปลอดภัยอย่างสูงเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่บุคลากรทุกคนและนักเรียนให้ปลอดภัยที่สุด ซึ่งการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษานั้นมีองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งทางด้านการจัดการ

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา โดยมีรายละเอียดและความสำคัญในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจะทำให้ทุกคนในโรงเรียน มีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมาอยู่ร่วมกันไม่ว่าจะ

เป็นผู้บริหาร ครูนักเรียน และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

3.1.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ที่อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ซึ่งสิ่งแวดล้อมอาจหมายถึงหรือประกอบไปด้วยหลายสิ่งหลายอย่าง ดังที่มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อม” (Environment) ไว้ต่างๆ ดังนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้นิยามของสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรา 4 ว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งพรทิพย์ เวชกามา (2549: 15) สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ว่าเป็นการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของสมาชิกในโรงเรียน ทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีจะทำให้มีจิตใจแจ่มใส มีความรักสวয়รักงาม รักความสะอาด มีความผูกพันอยากมาโรงเรียน รู้สึกอยากเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจต่อโรงเรียน ส่วนความรู้สึกในทางที่ไม่ดี ทำให้เกิดความเฉยเมย ไม่ยินดียินร้าย ขาดความรักความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของและความไม่รับผิดชอบ ซึ่งทัศนคติทั้งทางดี และทางไม่ดี ย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน และการพัฒนาของโรงเรียนในหลายๆ ด้าน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย หมายถึง การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้ปลอดภัยทั้งด้าน สถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนามจะต้องอยู่ในสภาพ ที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก

3.1.2 ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์มาโดยตลอด เพราะถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอากาศ น้ำ พื้นดิน หิน แร่ ที่อยู่อาศัย สัตว์ พืช และสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งแบ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอยู่ด้วยกันเป็นระบบนิเวศ มีทั้งการสร้างและการทำลายล้างเป็นลูกโซ่ มีผลกระทบร่วมในทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วเนื่องจาก “โลกไร้พรมแดน” ด้วยความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ทางสังคม

ตามมา รวมทั้งปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 1) เดิมมนุษย์มีความเชื่อกันว่า ความสามารถทางสมองของคนจะมีความสมบูรณ์ที่สุด และยุติการเจริญเติบโต เมื่ออายุ 13 – 14 ปี แต่จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาในระยะหลัง คือ ฟรีแมน และ ฟลอรี (Frecman; & Flory. 1993) ได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่าสมองของมนุษย์สมบูรณ์ที่สุดและยุติการเจริญเติบโตเมื่ออายุ 17 – 18 ปี และมีแนวโน้มจะขยายเวลาออกไปอีก ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่ได้เรียนรู้ ในโรงเรียนหรือได้รับการศึกษาสูงๆ ขึ้นจะทำให้ไอคิวเพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าวนี้ ทำให้นักการศึกษาต้องมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความอยากรู้อยากเห็น และการค้นพบของนักเรียน สภาวะเช่นนี้จะทำให้การเจริญเติบโตทางสมองดำเนินอยู่ต่อไป และนิวัติ เรืองพานิช (2542: 104) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมสรุปได้ว่า ในอดีตการดำรงชีวิตของมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากสภาพดังกล่าวธรรมชาติจะปรับสมดุลของตัวเองภายใต้กลไกของธรรมชาติได้ ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมจึงไม่เป็นปัญหามากนัก แต่ในปัจจุบันพบว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อำนวยความสะดวกสบาย ในการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น ขณะเดียวกันอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์กลับเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น อันเป็นผลมาจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ดินเสื่อมคุณภาพ กองขยะ เศษสิ่งของเหลือต่างๆ สังคมมนุษย์กำลังเผชิญกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าจึงมีทั้งคุณและโทษ มนุษย์เราจึงควรหาจุดที่พอเหมาะที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างปลอดภัย การพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรทำควบคู่กันไป หากปล่อยไว้ภัยคุกคามที่เกิดจากมลพิษสิ่งแวดล้อมอาจเป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่การสูญพันธุ์ของมนุษย์ชาติในอนาคตได้ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญ เพราะโรงเรียนประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมอัน ได้แก่ อาคารเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สวนหย่อม สนาม รั้ว ถนน ต้นไม้ วัสดุครุภัณฑ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในโรงเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนทั้งสิ้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น (ทะนงศักดิ์ สีทองสุด. 2546: 10; อ้างอิงจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. 2543: 6) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมไว้ว่า

1. มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ความต้องการด้านร่างกายของมนุษย์ทุกคนเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น มนุษย์สามารถหาได้จากธรรมชาติ

1.2 ความต้องการด้านจิตใจ ต้องการความชื่นชม ความสวยงาม สุนทรีย์ ค่านิยมต่างๆ ได้จากธรรมชาติ สารเคมีและสารสังเคราะห์

1.3 ความต้องการด้านสังคม ต้องการยอมรับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลมีพฤติกรรมต่อกัน เกิดพิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีในธรรมชาติ และที่มนุษย์ปรุงแต่งขึ้นการอยู่ร่วมกันต้องอาศัยกันเป็นระบบนิเวศหากการอยู่ร่วมกัน อย่างสมดุลทุกอย่างย่อมเป็นสิ่งดี และมีโอกาสพัฒนาไปพร้อมกันอย่างยั่งยืนเอื้ออำนวยประโยชน์แก่กันและกัน ช่วยกันป้องกัน

และแก้ปัญหาให้ถูกทาง มีน้ำใจต่อกัน เคารพสิทธิและทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดก็就不用เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ สังคมก็จะมีสุขตามปกติ

2. การศึกษาสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่บนพื้นฐานดังนี้

2.1 มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม

2.2 สรรพสิ่งในโลกมีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ย่อมสัมพันธ์กัน

2.3 สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิต

2.4 ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีจำนวนจำกัด

2.5 ทุกชีวิตมีเป้าหมายสูงสุดในชีวิตคือความต้องการอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย

2.6 พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากพฤติกรรมมนุษย์ที่ตอบสนองความต้องการของตนอย่างไม่มีขีดจำกัด

2.7 ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนเจตคติของมนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยกระบวนการทางการศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยดูแลเอาใจใส่ เพราะสิ่งแวดล้อมช่วยให้คนเปลี่ยนแปลงไปได้ดี สิ่งแวดล้อมมีส่วนกำหนดด้วย เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ เสียง สิ่งเหล่านี้ มีผลกระทบต่อผู้ที่อยู่ในโรงเรียนทั้งนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญการเข้าใจหลักการจัดการปรับการบริหาร ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้การจัดการศึกษาในทุกรูปแบบได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3.1.4 แนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย แนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเช่นเดียวกัน ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทางไว้ดังต่อไปนี้

(एमअक्षमा वलननुरानन. 2548: 106 – 115) ได้สรุปแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยว่าต้องคำนึงถึง

1. สถานที่ตั้งโรงเรียน เพื่อความปลอดภัย พิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน เพื่อความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน ควรอยู่ห่างจากถนน ทางรถไฟและแม่น้ำลำ

คลองเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก การรบกวนของเสียงและควันพิษต่างๆ ควรตั้งให้ห่างจากสิ่งรบกวนหรือแหล่งสกปรกโสโครก ทั้งนี้เพื่อป้องกันเสียงที่ดังรบกวน และอันตรายจากสิ่งต่างๆ ควรตั้งให้ห่างจากบริเวณที่อาจเกิดภัยธรรมชาติได้ พื้นที่ตั้งของโรงเรียน ควรเป็นพื้นดินดอนราบเรียบไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ พื้นที่ดูดซึมน้ำได้ดี เนื้อที่ตั้งของโรงเรียนกว้างขวางเพียงพอ ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ไม่แออัดจนเกินไป บริเวณโรงเรียนควรมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย

2. อาคารเรียน อาคารเรียนที่ปลอดภัย ย่อมขึ้นอยู่กับ การออกแบบและก่อสร้างอย่างเหมาะสมและถูกต้อง และใช้วัสดุที่ป้องกันไฟ ป้องกันการสั่นสะเทือนและแผ่นดินไหวได้ พื้นที่ของอาคารเรียนควรยกให้สูงกว่าระดับน้ำหรือสูงกว่าพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ไม่ควรใช้พื้นมันหรือพื้นไม้กระดานที่ขัดเป็นเงา เพราะอาจจะลื่นได้ อาคารเรียนควรสูงไม่เกิน 2 ชั้น หากอาคารเรียนสูงกว่า 2 ชั้นควรทำบันไดขึ้นลง 2 ทาง และมีบันไดหนีไฟ ฝาดัน หรือฝ้าเพดานห้อง ควรใช้วัสดุทนไฟ บันได หรือทางเดินระเบียงหน้าห้อง ควรมีขนาดกว้างเหมาะสม ตัวบันไดไม่ควรจะลาดหรือชันเกินไป เพื่อความสะดวกและปลอดภัย ควรทำเครื่องหมายหรือลูกศรแสดงการขึ้น การลง บันได ระเบียงอาคาร อาคารเรียนควรมีเฉลียงหรือระเบียงอาคารที่มีความกว้างพอที่นักเรียนจะเดินสวนกันได้สะดวก (ประมาณ 2.00 -2.50 เมตร) อาคารเรียนหรือห้องเรียนต่างๆ ควรมีแสงสว่างเพียงพอ ทางออกฉุกเฉิน ตัวอาคารต้องสร้างให้มีทางออกฉุกเฉิน หรือ “ประตูฉุกเฉิน” (Emergency Door) เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินขึ้น เช่น ไฟไหม้

3. ห้องเรียน ควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างใหญ่พอกับความต้องการของเด็กไม่ควรจุนักเรียนเกิน 35 คน โต๊ะเรียนและม้านั่ง ควรใช้ขนาดที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ ควรจัดโต๊ะเรียนและม้านั่งให้เป็นแถวตอนแบบขนาน และมีช่องว่างระหว่างแถว ซึ่งกว้างพอที่จะเดินไปมาได้โต๊ะเรียนและม้านั่งควรมั่นคง แข็งแรง อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ภายในห้องเรียน เช่น เครื่องมือทดลอง อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ฯลฯ ควรจัดเก็บและวางให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ครูจะต้องสอนให้คำแนะนำ และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้อย่างปลอดภัยเสียก่อนด้วย

4. ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน เพื่อความปลอดภัยเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดเก็บไว้ในตู้อุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และแยกประเภทอุปกรณ์ ต่างๆ มีการวางระเบียบ และข้อบังคับในการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างรัดกุม จัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายตามชนิดของงาน หมั่นตรวจตราอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้เสมอ ควรมีการควบคุมและดูแลเกี่ยวกับเรื่องไฟหรือเครื่องไฟฟ้าต่างๆภายในห้องควรมีแสงสว่างเพียงพอ ควรมีการระบายถ่ายเทอากาศ ควรมีอ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ และสบู่ไว้ใช้ ภายในห้องควรมีอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ในห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงานควรสร้างด้วยวัสดุทนไฟ

5. ห้องสมุด ควรจัดให้มีแสงสว่างอย่างทั่วถึงและเพียงพอกับการใช้สายตา ปกติควรให้มีแสงสว่างขนาด 15 ฟุตแรงเทียน เพดานห้องควรสูงโปร่ง และมีทางระบายลม ระบายอากาศได้ดี แก้วและโต๊ะ ควรมีจำนวนมากพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด ควรจัดเก้าอี้ตัวเตี้ยๆ หรือบันไดเก้าอี้ สำหรับใช้หยิบหนังสือที่วางชั้นที่สูงเกินกว่าจะเอื้อมถึงได้ หนังสือควรจัดให้เป็น

หมวดหมู่วางแผนระเบียบเรียบร้อย

6. ห้องประชุม ห้องประชุมเป็นที่รวมของเด็กนักเรียนจำนวนมาก เพื่อความปลอดภัยสรุปได้ดังนี้ ห้องประชุมควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน หากมีอุบัติเหตุจะได้ปฏิบัติการได้ทันทั่วทั้งที่ ควรมีประตูออกฉุกเฉิน 2 ประตู ควรจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง ติดไว้ในห้องประชุมควรจัดเก้าอี้ที่แข็งแรงและมีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน หากเกิดอัคคีภัยให้นักเรียนเดินอย่างรวดเร็ว เป็นระเบียบ ออกจากห้องประชุม

7. ห้องพยาบาล ควรจัดห้องพยาบาลให้อยู่ในบริเวณที่สงบเงียบ ไม่มีเสียงรบกวน และไม่พลุกพล่าน ควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร ควรจัดห้องพยาบาลให้สะอาด ระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ และถูกหลักสุขาภิบาล มีอากาศระบายถ่ายเทได้สะดวก จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ เช่น พยาบาล ครูอนามัยคอยดูแลควบคุมอยู่เสมอ ควรมีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลที่สะอาด และปลอดภัยอย่างเพียงพอ ตู้ยาควรมีกุญแจปิด-เปิด ยาและอุปกรณ์ต่างๆ ต้องเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย ควรมีฉลากยาติดบอกชื่อยาและวิธีใช้ยาต่างๆ ห้ามนักเรียนหยิบยามาใช้เองเด็ดขาด ต้องผ่านผู้ดูแลหรือเจ้าหน้าที่ทุกครั้ง

8. ห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นสถานที่ที่มักเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ การจัดหรือ สร้างห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ปลอดภัยตามปกติมักสร้างอยู่ในบริเวณเดียวกัน ควรเลือกทำเลที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 30 เมตร และอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สูงกว่าบ่อน้ำ ห้องน้ำสำหรับเด็กเล็กควรจัดให้เป็นห้องรวม ส่วนเด็กโตควรแยกห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิง ควรมีจำนวนห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ควรมีแสงสว่างเพียงพอ ควรมีทางระบายอากาศให้ถ่ายเทได้และควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้ของเด็กชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา ควรจะมีขนาดเล็กกว่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

9. โรงฝึกพลศึกษา โรงฝึกพลศึกษาเป็นสถานที่ที่นักเรียนมีโอกาสได้รับอุบัติเหตุได้บ่อยจึงควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการหากเกิดอุบัติเหตุขึ้นควรมีขนาดกว้างขวางพอกับจำนวนนักเรียน และสามารถเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ได้ จะต้องมีการถ่ายเทได้สะดวกและแสงสว่างส่องได้ทั่วถึง อุปกรณ์เล่นกีฬา ควรจัดเก็บให้เรียบร้อยก่อนการใช้อุปกรณ์ทุกครั้ง ครูควรแนะนำวิธีการใช้และฝึกให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัย และควรจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นไว้ด้วย

10. โรงอาหารเป็นที่รวมของเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เด็กอาจได้รับอุบัติเหตุและอันตรายได้ โรงอาหารควรมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวกควรจัดให้มีโต๊ะอาหารและที่นั่งให้เพียงพอแก่นักเรียน ควรกั้นด้วยมุ้งลวดหรือลวดตาข่าย เพื่อป้องกันสัตว์หรือแมลงต่างๆ ภายในโรงอาหารจะต้องได้รับการดูแลเรื่องความสะอาดอยู่เสมอ ควรมีที่ทิ้งขยะมูลฝอยหรือที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ควรจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้ โดยจัดให้มีอ่างน้ำพุสำหรับดื่มและอ่างสำหรับล้างมือ ควรจัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย หรือจัดอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นไว้

11. สนามและบริเวณโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นสนามเล่น สนามกีฬา สนามหญ้า สวนหย่อมสวนดอกไม้ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ควรสะอาด ปราศจากก้อนหิน โต๊ะไม้และสิ่งของ มีคมต่างๆ สนามเล่นของเด็กเล็กและเด็กโตควรแยกจากกัน เพราะการเล่นของเด็กโต จะหนักกว่า เครื่องสนามควรดูแลให้ปลอดภัย หากชำรุดต้องรีบซ่อมแซมแก้ไข ก่อนจะใช้สนามเล่น นักเรียนทุกคนต้องได้รับคำแนะนำ หรือสอนวิธีใช้อุปกรณ์การเล่นหรือเครื่องเล่นต่างๆ ควรจัดให้มีรั้วกั้นสนาม เพื่อกันสัตว์ หรือสิ่งรบกวนต่างๆ ที่อาจทำอันตรายแก่นักเรียน ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับทิ้งขยะ และที่จอดรถรับส่งนักเรียนที่เป็นสัดส่วนและปลอดภัย

12. เรือนนอน ควรตั้งให้อยู่ห่างจากอาคารเรียน อาคารประกอบต่างๆ ควรสร้างให้สูงไม่เกิน 2 ชั้น สำหรับเด็กเล็ก และสูงไม่เกิน 3 ชั้น สำหรับเด็กโต หากจำเป็นต้องสร้างจำนวนชั้นสูงหลาย ๆ ชั้น จะต้องจัดให้มีทางออกฉุกเฉินหรือบันไดหนีไฟด้วยภายในตัวเรือนนอนควรจัดให้เป็นสัดส่วนเช่น แยกห้องนอน ห้องอ่านหนังสือ ห้องรับแขก ฯลฯ ควรจัดให้มีการดูแลรักษาความสะอาด และตรวจตราเรื่องความปลอดภัยภายในบริเวณเรือนนอนเป็นประจำจัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย มีอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้น มีการฝึกหนีไฟ และฝึกดับเพลิง

แนวคิดของเอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ และเกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: 37) กล่าวว่า โดยสรุป ว่าจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพภายในโรงเรียน ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดระบบการจราจรในอาคารเรียน ใช้เครื่องหมายระวางอันตราย และพื้นสนามส่วนใหญ่เป็นคอนกรีต การบริหารความปลอดภัยมีบุคคลช่วยดูแลในการข้ามถนน และการเล่นของนักเรียนขณะพักเรียน การจัดการเรียนการสอน มีครูที่เคยผ่านการอบรมความปลอดภัยและไม่ผ่านการอบรม มีการสอนที่หลากหลายวิธีการจัดกิจกรรม อบรมให้ความรู้ เป็นการบรรยายและฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ การสอนจะบูรณาการลงไปในวิชาและกิจกรรมต่างๆ โดยการบรรยาย บทบาทสมมติ การเล่นเกม การใช้หุ่นผ้า สื่อการเรียนการสอนจะใช้รูปภาพ ภาพโฆษณา ตึกตาผ้า วิดีทัศน์ นอกจากนี้ การเกิดอุบัติเหตุ พบว่า เกิดกับนักเรียนชายมากกว่าหญิง ในระดับประถมศึกษา เกิดในช่วงเวลาพักเช้าและกลางวัน บริเวณสนามและอาคารเรียน การบาดเจ็บส่วนใหญ่จะไม่รุนแรงจากการวิ่งชนหรือหกล้ม สาเหตุเกิดจากการขาดการระมัดระวังและมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินการและติดตามผลการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุของโรงเรียน

สรุป การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจะเกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องน้ำห้องส้วม โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนาม ฯลฯ จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่นักเรียนมีความเหมาะสม เช่น โต๊ะหรือเก้าอี้ต้องมีขนาดที่พอเหมาะกับนักเรียน และควรมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้คอยบริการ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียนควรคำนึงถึงความปลอดภัยมาเป็นอันดับแรก

3.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

3.2.1 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

เอ็มอัชมา วัฒนบุรณนท์ (2548: 115 – 127) เสนอว่าการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดยจัดให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุ อุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัยในด้านต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาล เมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ และการให้บริการรักษาพยาบาล เมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดเพื่อบริการความปลอดภัยในโรงเรียน มีดังนี้

1. การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน
2. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน
3. การแนะแนวสวัสดิภาพ
4. การจัดทำประกันอุบัติเหตุ
5. การบริการเครื่องอำนวยความสะดวก
6. การบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน
7. การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย
8. การบริการปฐมพยาบาล
9. การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ

ออนตาลีโอ (Ontario School. 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรการการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
2. การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
3. การสนับสนุนสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก
4. การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนให้ปลอดภัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้ปลอดภัยทั้งด้านสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนามจะต้องอยู่ในสภาพ ที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก

3.2.2 ขอบข่ายการจัดบริการความปลอดภัย

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัย ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

เดโรเช และ ไกเซอร์ (Deroche; & Kaiser. 1980: 160 – 166) สรุปขอบข่ายการบริการด้านความปลอดภัยไว้ ดังนี้

1. ความปลอดภัยของสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน
2. ความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น
3. ความปลอดภัยในห้องเรียน
4. ความปลอดภัยระหว่างเดินทางไปและกลับจากบ้านและโรงเรียน
5. ความปลอดภัยด้านการจราจร
6. จัดผู้ดูแลเด็กขณะเดินข้ามถนน
7. จัดโครงการความปลอดภัยในชุมชน
8. สภาพความปลอดภัยประจำโรงเรียน
9. โครงการความปลอดภัยบนจักรยาน 2 ล้อ
10. การแนะนำแหล่งให้ความรู้ด้านความปลอดภัย
11. การเตรียมและป้องกันอุบัติเหตุ

โฟรริโอ และ สเตฟฟอร์ด (Florio; & Stafford. 1979: 83) สรุปขอบข่ายการบริการด้านความปลอดภัยไว้ 17 ด้าน ดังนี้

1. ฝึกการหนีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วมฉับพลัน แผ่นดินไหว
2. การให้บริการเด็กพิเศษ
3. ดูแลรักษาข้อมูลด้านสุขภาพและอุบัติเหตุ
4. การให้บริการด้านแนะแนว
5. ความร่วมมืออย่างแข็งขันระหว่างบุคลากร
6. การตรวจสอบสุขภาพของเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้อง
7. การให้คำแนะนำสถานที่ดูแลรักษาสุขภาพแก่ผู้ปกครอง
8. การจัดสถานการณ์ด้านการรักษาความปลอดภัย
9. จัดกลุ่มผู้ให้บริการด้านความปลอดภัย
10. จัดผู้ดูแลพาเด็กข้ามถนน
11. การใช้ประโยชน์ของแบบฟอร์มการตรวจสอบความปลอดภัย
12. ระบบการรายงานอุบัติเหตุ
13. การให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษาแก่บุคลากร
14. ให้ประกันภัยแก่เด็กและบุคลากร
15. สร้างมาตรฐานความปลอดภัยในห้องเรียน ห้องพลศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำและ

ห้องอื่น

16. จัดเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ที่สิ้นสภาพ และไม่ปลอดภัยให้เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ดี
17. พิจารณาจ้างหรือรับบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย

ประกอบนอกเหนือจากคุณสมบัติเฉพาะด้าน

เดกเกอร์ และ เดกเกอร์ (Decker; & Decker. 1997: 217 – 273) ได้ให้ขอบข่าย

งานด้านความปลอดภัยไว้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การดูแลความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม
2. การจัดเตรียมพร้อมในกรณีฉุกเฉิน
3. การปกป้องคุ้มครองเด็ก
4. การให้สวัสดิศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าวเห็นได้ว่า ความปลอดภัยของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ โรงเรียนจึงต้องดูแลความปลอดภัยให้นักเรียนในโรงเรียน เพื่อลดความเสียหายและจำนวนอุบัติเหตุให้น้อยลงโดยมีการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้ (นภาพรพรณ อุณาภูล. 2540: 22)

1. ตรวจสอบสิ่งต่างๆ สภาพแวดล้อมที่อาจทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุ และอันตรายอยู่ในสภาพและสถานการณ์ปกติ

2. ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นต่อนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน

3. รักษาความปลอดภัยให้นักเรียน บุคลากรขณะที่อยู่ในโรงเรียนหรือเดินทางไปกลับระหว่างบ้าน และสถานศึกษา

4. ให้ความรู้ในการป้องกันรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองและผู้อื่น

5. ปลูกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สินตนเองและผู้อื่นให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี และมีเจตคติที่ดีในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย

6. สร้างความมั่นใจและความสบายใจให้แก่ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแล

7. การวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจน และครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก

8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในโครงการรักษาความปลอดภัย

9. จัดระบบข้อมูลและการรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่เกิดขึ้น

10. รณรงค์และเชิญชวนผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกันรักษาความปลอดภัย

11. จัดกิจกรรมต่างๆ ที่จัดภายในสถานศึกษาควรสอดแทรกเรื่องการรักษาความปลอดภัย

12. มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ

ออนตาลีโอ (Ontario. 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การจัดการ ความปลอดภัยในโรงเรียนเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
2. การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
3. การสนับสนุนสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก
4. การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนให้ปลอดภัย

โดยสรุปการจัดบริการอำนวยความสะดวกและป้องกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บริเวณโรงเรียนสนามเด็กเล่น บริการรถรับส่ง บริการตรวจรักษาสุขภาพ รวมทั้ง

จัดให้มีโครงการส่งเสริมความปลอดภัยและให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านความปลอดภัยภายในโรงเรียน

3.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกโรงเรียนต้องมี เพราะเป็น

การให้ความรู้แก่นักเรียนทำให้นักเรียนสามารถป้องกันการเกิดอุบัติเหตุได้อีกทางหนึ่งนอกเหนือจากการป้องกันโดยการสร้างอุปกรณ์

3.3.1 ความหมายของสวัสดิศึกษา

สวัสดิศึกษา (Safety Education) หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ การกระทำและนิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยเกิดขึ้นทั้งของตนเอง ครอบครัวหรือบุคคลอื่น รวมถึงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และสามารถช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุเบื้องต้น (บุษบา จันทรผอง. 2542: 5) และศรัณยา บุญประกอบ (2549: 52) สรุปว่า สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ ที่ให้แก่เด็ก เพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจรและความปลอดภัยภายในบ้าน ตรงกับจิราพร พรหมภักดี (2551: 25) สวัสดิศึกษา หมายถึง ขบวนการแห่งการจัดหรือทำให้เกิดประสบการณ์ เพื่อให้มีผลต่อความเข้าใจ สร้างเจตคติ และการปฏิบัติในเรื่องที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ปลอดภัย สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยภายในบ้าน รวมทั้งนพเก้า ณ พัทลุง (2551: 10)สรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพนั้นไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะตัวบุคคลที่ทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปยังบุคคลข้างเคียงด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 กรณี คือสวัสดิศึกษาส่วนบุคคลและสวัสดิศึกษาชุมชน (Personal Safety Education and Community Safety Education) สวัสดิศึกษาส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุและการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะจนเป็นนิสัย เช่น การเดินข้ามถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สวัสดิศึกษาชุมชน หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนหรือสังคมส่วนรวม เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนน การระวังและป้องกันเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เป็นพิษ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับและออนตาลีโอ (Ontario. 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ออกระเบียบเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพของนักเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นในเรื่องของความปลอดภัยของนักเรียน
3. มีการรณรงค์ในเรื่องของการดูแลรักษาความปลอดภัย
4. มีการฝึกซ้อมการฝึกปฏิบัติในเรื่องของความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อมหนีไฟ

สรุปว่า การจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียนเพื่อที่จะได้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและบุคคลอื่นๆ

3.3.2 ความสำคัญของสวัสดิศึกษา

สวัสดิศึกษา เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญไว้หลากหลาย ดังที่เอมอชฌาวัฒนบุรานนท์. (2548: 129 – 133) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา มีการจัดดำเนินการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อให้ประสบผลสำเร็จนั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการจัดและบริหารงานการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยโรงเรียนหรือสถานศึกษา นับว่า มีบทบาทสำคัญในการจัดและบริหารงานการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย ซึ่งผู้บริหารควรให้การเอาใจใส่และพิจารณาจัดทำแผนงานขึ้น โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) การกำหนดนโยบายและวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
- 2) การคัดเลือกบุคลากรที่มีพื้นความรู้ หรือได้รับการฝึกอบรมทางด้านความปลอดภัย หรือสุขศึกษา เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานและนิเทศงานการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
- 3) การจัดทำแผนการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาที่เหมาะสม
- 4) การพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาโดยเฉพาะ
- 5) การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ครูประจำการ โดยจัดส่งผู้ทำหน้าที่สอนสวัสดิศึกษาไปเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา
- 6) การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
- 7) การจัดทำรายงานเรื่องอุบัติเหตุ และการใช้ประโยชน์จากรายงานนี้ ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

8) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดชุมนุมหรือกลุ่มสนใจการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน การจัดโครงการพี่แนะนำน้อง หรือเพื่อนแนะนำเพื่อนในเรื่องความปลอดภัย เป็นต้น

9) การจัดให้บ้าน และชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

10) การจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับหลักสูตร

1) นโยบายการศึกษาในระดับชาติ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน สวัสดิศึกษา ย่อมขึ้นกับนโยบายทางการศึกษาระดับชาติ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายทางการศึกษาระดับชาติจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดทำหลักสูตรสวัสดิศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การตั้งวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ลักษณะเนื้อหาวิชา การกำหนดระยะเวลาการเรียนการสอน วิธีการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

2) การจัดลำดับพฤติกรรมความปลอดภัย ในการสอนสวัสดิศึกษา หรือความปลอดภัย ควรเน้นพฤติกรรมความปลอดภัยทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติไปพร้อมๆกัน แต่เนื่องจากตามธรรมชาติแล้วการพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน และเพื่อประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย จึงควรเน้นพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับชั้นเรียนต่างๆ กัน ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 การจัดลำดับพฤติกรรมความปลอดภัย

ระดับชั้น	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
อนุบาลหรือก่อน	การปฏิบัติ	ทัศนคติ	ความรู้
ประถมศึกษา	การปฏิบัติ	ทัศนคติ	ความรู้
ประถมศึกษา	ทัศนคติ	ความรู้	การปฏิบัติ
มัธยมศึกษา	ความรู้	ทัศนคติ	การปฏิบัติ
อาชีวศึกษา	ความรู้	ทัศนคติ	การปฏิบัติ
อาชีวศึกษา			

ที่มา: เอ็มอัชฌาวัฒนบูรานนท์. (2548). หน้า 130

3) เนื้อหาของหลักสูตร การจัดเนื้อหาความปลอดภัยในหลักสูตร ควรพิจารณาหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.1) ความต้องการพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน เรื่องความปลอดภัยก็คือ การคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความต้องการในการมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยในสังคม ความต้องการการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และความต้องการด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับของสังคม การจัดหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียน จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน รวมทั้ง ยังช่วยให้สามารถมองเห็นปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนอีกด้วย สำหรับในเรื่องนี้ เอ็ดมอนสัน และคณะ (Edmonson; et al.) ได้กล่าวว่า ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และในฐานะเป็นสมาชิกในสังคมหลักสูตรควรจัดขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากกว่าการที่จะให้ผู้เรียนถือปฏิบัติตามหลักสูตรที่จัดไว้อย่างไม่เหมาะสม” (Strasser. 1973: 132)

3.2) ความสนใจ การที่ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ ย่อมมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ และความอยากที่จะเรียน ซึ่งจะมีผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย จึงควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนให้มากที่สุด ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงความแตกต่างของเพศ วัย และสภาพแวดล้อมต่างๆ ด้วย

3.3) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ควรคำนึงถึงปัญหาด้านสวัสดิภาพของผู้เรียนและของชุมชน ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละระดับอายุ วัย สิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ที่ผู้เรียนกำลังเผชิญอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้นอันจะมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนความปลอดภัยโดยตรง

ขนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: 13) กล่าวว่าหลักสูตรสวัสดิศึกษาอาจมีความหมายที่แตกต่างกันโดยขึ้นกับแต่ละบุคคลโดยหลักสูตรอาจหมายถึงสิ่งหนึ่ง สำหรับบุคคลกลุ่มหนึ่งในสถานการณ์อย่างหนึ่งและอาจมีความหมายเปลี่ยนไปเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ และ 프리คอต (Precott. 1999: 12) สรุปว่า หลักสูตรสวัสดิศึกษาคือทุกสิ่งทุกอย่างที่เด็กได้รับประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมไปถึงสภาพทางกาย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่มเพื่อน ความคาดหวังทางวัฒนธรรมและสังคม และความต้องการของโรงเรียน การจัดเนื้อหาความปลอดภัย เนื้อหาความปลอดภัยที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร ควรประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัยในโรงเรียน
2. ความปลอดภัยในกิจกรรม พลศึกษานันทนาการ
3. ความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ
4. ความปลอดภัยในโรงฝึกงาน
5. ความปลอดภัยในบ้าน
6. ความปลอดภัยในการจราจร

7. ความปลอดภัยในการขับขี่ยานพาหนะ
8. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า
9. ความปลอดภัยในการใช้สารเคมี
10. ความปลอดภัยในการใช้แก๊สและถังอัดความดัน
11. ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ
12. ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย
13. ความปลอดภัยเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ
14. ความปลอดภัยเกี่ยวกับภัยจากกัมมันตภาพรังสี และอาวุธนิวเคลียร์

การจัดหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างดีจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านข้อเสนอแนะสำหรับการจัดเนื้อหาความปลอดภัย เนื้อหาความปลอดภัยที่ควรจัดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นต่าง ๆ มีดังนี้ เอมอัชมา วัฒนบุรณนท์. (2548: 132) ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

ระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา (อนุบาล 1 – 3 และประถมศึกษาปีที่ 1 – 2)

1. ความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับ โรงเรียน
2. ความปลอดภัยในห้องเรียน
3. ความปลอดภัยในการใช้ห้องน้ำห้องส้วม
4. ความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์หรือสิ่งมีคมต่างๆ
5. ความปลอดภัยของอาคารต่างๆ ภายในโรงเรียน
6. ความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น
7. ความปลอดภัยในการเล่น
8. การป้องกันอันตรายจากพืชและสัตว์
9. ความปลอดภัยเกี่ยวกับการโดยสารรถโรงเรียน

ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 3 – 4)

1. ความปลอดภัยในการจราจร
2. ความปลอดภัยในบ้าน
3. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า
4. ความปลอดภัยในการใช้สารพิษ
5. ความปลอดภัยในกิจกรรมพลศึกษา
6. ความปลอดภัยในการเดินทางเท้า

ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6)

1. การป้องกันอัคคีภัย และการฝึกหัดหนีไฟ
2. ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของเด็กวัยเรียน อุบัติเหตุ สาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุ
3. ความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬา

4. ความปลอดภัยในการจราจร
 5. ความปลอดภัยในการขับขีรถจักรยานยนต์
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)
1. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ
 2. กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย
 3. ความปลอดภัยในการเดินทางทางอากาศ
 4. ความปลอดภัยในการใช้แก๊สและสารพิษ
 5. ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย
 6. ความปลอดภัยในการขับขีรถจักรยานยนต์
 7. หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)
1. ปัญหาความปลอดภัยในชุมชน
 2. ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ
 3. ความปลอดภัยในกิจกรรมนันทนาการ
 4. ความปลอดภัยในการใช้อาวุธ
 5. ความปลอดภัยในการขับขีรถยนต์
 6. ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ
 7. ความปลอดภัยจากกัมมันตภาพรังสี

3. รูปแบบการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ควรพิจารณาถึงองค์ประกอบ ดังนี้

รูปแบบของการจัดสอนความปลอดภัย การจัดสอนความปลอดภัย อาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังที่ เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2548: 134 – 136) ได้กล่าวว่าจะต้องมีรูปแบบดังนี้

1. การจัดสอนแบบสอนโดยตรง (Direct Teaching) เป็นการ จัดสอนโดยแยกเป็นรายวิชาหนึ่ง (Separate Subject) ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถจัดทำแผนการสอนระยะยาวได้ เนื้อหาสอนได้ครอบคลุม และใช้เทคนิคการสอนได้หลายรูปแบบ ลักษณะเด่นของการสอนรูปแบบนี้ก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถช่วยกระตุ้นหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเรื่องความคิดรวบยอด หรือมโนทัศน์ (Concept) ทักษะคติในทางบวก และพฤติกรรมที่ปลอดภัยได้เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ในระยะยาวแล้ว การพิจารณาเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ก็จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายได้ การสอนแบบสอนโดยตรงจึงนับว่าเป็นกระบวนการการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. การจัดสอนแบบบูรณาการ (Integration) การ จัดสอนรูปแบบนี้ เป็นกระบวนการนำเนื้อหาความรู้จากหลายๆ วิชามาเกี่ยวโยงหรือผสมผสานกันให้เป็นแบบหน่วย หรือการสอนเดี่ยว โดยกลุ่มครูจะร่วมมือกันวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสนใจและความ

ต้องการของผู้เรียน การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยและปัญหาสวัสดิภาพที่สำคัญของสังคม การสอนรูปแบบนี้จะเป็นการสอนแบบประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้ในลักษณะของการให้แนวความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์(Concept) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญปัญหา และแก้ไขปัญหาสวัสดิภาพของตนเองและสังคมได้ รวมทั้งเข้าใจพฤติกรรมของตนและผู้อื่นอีกด้วย

3. การจัดสอนแบบสหสัมพันธ์ (Correlation) เป็นการจัดสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษาให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งหมายถึง การใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในหลักสูตรให้ช่วยสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษา อาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาสวัสดิศึกษาสามารถจัดสอนได้ทุกวิชา ดังนี้

3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาส่วนใหญ่แล้วเนื้อหาสวัสดิศึกษาจะบรรจุไว้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาในเรื่องของสวัสดิภาพทุกหัวข้อ โดยจะกระจายรายละเอียดเนื้อหาต่างๆ ในแต่ละระดับชั้นเรียน อนึ่ง เนื้อหาสวัสดิศึกษาอาจแยกเฉพาะเป็นหัวข้อหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา หรือสอดแทรกในหัวข้อย่อยอื่นๆ ก็ได้ เช่น สอดแทรกในหัวข้อเรื่องสุขภาพจิตการปฐมพยาบาล การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย การป้องกันการใช้จ่ายพิชและการใช้จ่ายที่ถูกต้อง การสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น เนื้อหาความปลอดภัยที่ใช้สอนพลศึกษาได้ คือ ความปลอดภัยในการเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษา การใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายหรือการกีฬาที่ถูกต้องและปลอดภัย การฝึกหัด และการซ้อมกีฬาต่างๆ เพื่อ ความปลอดภัย

3.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในวิชาวิทยาศาสตร์ สามารถสอนเนื้อหาความปลอดภัยในเรื่องการใช้ไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ และรังสีต่างๆ ความปลอดภัยในการจราจร การจุดไฟและการควบคุมการเกิดไฟ การใช้สารเคมี และการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่างๆ

3.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเนื้อหาความปลอดภัยสามารถนำไปสอนได้ในหัวข้อเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง การขนส่ง การสื่อสารกับความปลอดภัยประชาชนกับความปลอดภัย ความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม

3.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จัดสอนเนื้อหาความปลอดภัยในหัวข้อเกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องสวนไร่นา ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าในงานเกษตรกรรม ความปลอดภัยในการใช้ยาฆ่าแมลง หรือสารมีพิษต่างๆ การเลี้ยงปศุสัตว์กับความปลอดภัย ความปลอดภัยในการใช้เครื่องจักร การเคลื่อนย้ายเครื่องมือต่างๆ สวัสดิภาพของเด็กที่เกี่ยวกับการเล่น สภาพแวดล้อม และการเลี้ยงดู ความปลอดภัยในการจัดเตรียมและเสิร์ฟอาหารการตัดเย็บที่ถูกต้องวิธีเพื่อความปลอดภัย การจัดบ้านให้ปลอดภัย ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานช่างต่างๆการฝึกงานที่ปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม

3.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาสวัสดิศึกษาไปใช้สอนได้ เช่น การเขียนตัวอักษรเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ความปลอดภัย การสนทนาอภิปรายและรายงานเรื่องความปลอดภัย การฝึกหัดสะกดคำศัพท์ทางด้านความปลอดภัย

3.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เน้นหาความปลอดภัย สามารถนำไปสอนในเรื่องการแสดงตารางสถิติ หรือรูปภาพที่แสดงสาเหตุและชนิดของอุบัติเหตุ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บหรือตายจากอุบัติเหตุ การคำนวณความสูญเสียของเวลา และทรัพย์สินเงินทองที่มีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุจำนวนร้อยละของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุบัติเหตุ

3.3.3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา สิ่งสำคัญและจำเป็นมากก็คือการวางแผนการจัดและดำเนินการเรียนการสอนให้เหมาะสม ดังที่ เอ็มอัชฌาวัฒน์บุรานนท์. (2548: 128) กล่าวว่า การวางแผนหรือแผนงานที่จะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่เด่นชัด ให้นักเรียนในโรงเรียนมีความเข้าใจสอดคล้องกัน และอาศัยความร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียนครู นักเรียน พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชน และ กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547: 23) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์วิธีการป้องกันความปลอดภัย และเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะต้องดูแลด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เด็กควรเรียนรู้เรื่องสวัสดิภาพเพื่อความปลอดภัยในชีวิตประจำวันซึ่งประกอบด้วย

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การวิเคราะห์หลักสูตร เรื่องอุบัติเหตุและการป้องกัน พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551: 15) ได้สอดแทรกเนื้อหาเรื่องความปลอดภัยไว้ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นองค์ความรู้ใน สาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้ พ 5.1 : เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาเสพติด และความรุนแรง ดังตาราง 4

ตาราง 2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในสาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัดชั้นปี						ตัวชี้วัดช่วงชั้น			
ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6	ม.1	ม. 2	ม. 3	ม.4-6
1. ระบุสิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายที่บ้าน โรงเรียน และ การป้องกัน	1. ปฏิบัติตน ในการป้องกัน อุบัติเหตุที่อาจ เกิดขึ้นทางน้ำ และทางบก	1. ปฏิบัติตน เพื่อความปลอดภัยจาก อุบัติเหตุในบ้าน โรงเรียน และ การเดินทาง	1. อธิบาย ความสำคัญ ของการใช้ยา และใช้อย่าง ถูกวิธี	1. วิเคราะห์ ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการ ใช้สารเสพติด	1. วิเคราะห์ ผลกระทบจาก ความรุนแรงของ กายกรรมชาติที่มี ต่อร่างกาย จิตใจ และสังคม	1. แสดงวิธี ปฐมพยาบาล และเคลื่อนย้าย ผู้ป่วยอย่าง ปลอดภัย	1. ระบุวิธีการ ป้องกันและแหล่ง ที่ช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด	1. วิเคราะห์ ปัจจัยเสี่ยง และ พฤติกรรมเสี่ยง ที่มีผลต่อ สุขภาพและ แนวทางป้องกัน	1. มีส่วนร่วมในการ ป้องกันความเสี่ยงต่อ การใช้ยา การใช้สาร เสพติด และความ รุนแรง เพื่อสุขภาพ ของตนเอง ครอบครัว และสังคม
2. บอก สาเหตุและการ ป้องกัน อันตรายที่เกิด จากการเล่น จากการเล่น	2. บอกข้อบ่งชี้ บ้าน และใช้ยา ตามคำแนะนำ	2. แสดงวิธี ขอความช่วยเหลือจาก บุคคลและแหล่ง ต่าง ๆ เมื่อเกิด เหตุร้าย หรือ อุบัติเหตุ	2. แสดงวิธี ปฐมพยาบาล เมื่อได้รับ อันตรายจาก การใช้ยาผิด	2. วิเคราะห์ ผลกระทบของ สารเสพติด ที่ใช้ ตน เพื่อความ ปลอดภัยจาก กายกรรมชาติ	2. ระบุวิธีปฏิบัติ ตน เพื่อความ ปลอดภัยจาก กายกรรมชาติ	2. อธิบาย ลักษณะอาการ ของผู้ติดยา เสพติดและการ ป้องกันการติด	2. อธิบาย วิธีการหลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง และสถานการณ์ เสี่ยง	2. วิเคราะห์ การใช้ความ รุนแรงและ การชักชวนเพื่อนให้ หลีกเลี่ยงการใช้ ความรุนแรงใน การแก้ปัญหา	2. วิเคราะห์ ผลกระทบที่เกิดจาก การครอบครอง การ ใช้และการจำหน่าย สารเสพติด
3. แสดง คำพูดหรือ ทำทางขอ ความ ช่วยเหลือจาก ผู้อื่นเมื่อเกิด เหตุร้าย ที่ บ้านและ โรงเรียน	3. ระบุโทษ ของสารเสพติด	3. แสดงวิธี วิธีป้องกัน	3. ระบุโทษ ของสารเสพติด	3. ปฏิบัติตน เพื่อความ ปลอดภัยจาก การใช้ยา และ สารเสพติด	3. วิเคราะห์ สาเหตุของการ ติดสารเสพติด และชักชวน ให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยง	3. อธิบาย ความสัมพันธ์ ของการใช้สาร เสพติดกับการ เกิดโรคและ อุบัติเหตุ	3. ใช้ทักษะชีวิต ในการป้องกัน ตนเองและ หลีกเลี่ยง สถานการณ์ คับ ข้นที่อาจนำไปสู่ อันตราย	3. วิเคราะห์ อิทธิพลของสื่อ ต่อพฤติกรรม สุขภาพและ ความรุนแรง	3. วิเคราะห์ ปัจจัยที่มี ผลต่อสุขภาพ หรือ ความรุนแรงของชน ไทยและเสนอ แนวทางป้องกัน
	4. ปฏิบัติตน ตามสัญลักษณ์ และป้ายเตือน ของสิ่งของหรือ สถานที่ที่เป็น อันตราย	4. ปฏิบัติตน ปฐมพยาบาล เมื่อบาดเจ็บ จากการเล่น	4. ปฏิบัติตน บาดเจ็บจาก การเล่นกีฬา	4. วิเคราะห์ อิทธิพลของสื่อ ที่มีต่อ พฤติกรรม สุขภาพ	4. วิเคราะห์ อิทธิพลของสื่อ ที่มีต่อ พฤติกรรม สุขภาพ	4. แสดงวิธีการ ชักชวนผู้อื่นให้ หลีกเลี่ยง การใช้ทักษะ โดยผู้ทักษะ ต่าง ๆ	4. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ของการดื่ม เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ต่อ สุขภาพและการ เกิดอุบัติเหตุ	4. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ของการดื่ม เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ต่อ สุขภาพและการ เกิดอุบัติเหตุ	4. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ของการดื่ม เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ต่อ สุขภาพและการ เกิดอุบัติเหตุ
	5. อธิบาย สาเหตุ อันตราย วิธีป้องกัน อัคคีภัยและ แสดงการ หนีไฟ	5. อธิบาย สาเหตุ อันตราย วิธีป้องกัน อัคคีภัยและ แสดงการ หนีไฟ	5. อธิบาย สาเหตุ อันตราย วิธีป้องกัน อัคคีภัยและ แสดงการ หนีไฟ	5. ปฏิบัติตน เพื่อป้องกัน อันตรายจาก การเล่นกีฬา	5. ปฏิบัติตน เพื่อป้องกัน อันตรายจาก การเล่นกีฬา	5. ปฏิบัติตน เพื่อป้องกัน อันตรายจาก การเล่นกีฬา	5. แสดง วิธีการช่วย ฟื้นคืนชีพ อย่างถูกวิธี	5. แสดง วิธีการช่วย ฟื้นคืนชีพ อย่างถูกวิธี	5. มีส่วนร่วมในการ สร้างเสริมความ ปลอดภัยในชุมชน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 146)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องความปลอดภัยระดับประถมศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่อง ความปลอดภัยในระดับประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องความปลอดภัย ระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2552: 51 – 56)

2.1 หลักการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย ผู้สอนจะต้องสร้างพฤติกรรมให้เกิดในตัวนักเรียน 3 ประการ คือ

2.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ (Knowledge) ต่อประสบการณ์ที่ได้รับสามารถคิดพิจารณา สอบถาม ผูกโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้กับประสบการณ์ใหม่ได้

2.1.2 มีเจตคติที่ดี (Attitude) ต่อประสบการณ์ที่ได้รับ เกิดการยอมรับเห็นความสำคัญ ความจำเป็น เห็นคุณค่า และพร้อมที่จะปฏิบัติจนเป็นนิสัย

2.1.3 มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (Practice) กิจกรรมที่ปฏิบัตินั้นมาจากการยอมรับเห็นความสำคัญความจำเป็น เห็นคุณค่า และการปฏิบัตินั้นผ่านการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงลงมือทำ เกิดการค้นพบ สามารถสรุปได้ด้วยตนเองการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักสร้างความปลอดภัย จะต้องฝึกให้เกิดพฤติกรรมทั้ง 3 ประการ โดยเน้นพฤติกรรมด้านเจตคติ ด้านการปฏิบัติและด้านความรู้ตามลำดับดังนี้

ภาพประกอบ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2552: 51).

ฉะนั้น การที่จะพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้ไปในทางที่ต้องการได้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการสังเกต การรวบรวมข้อมูล การจำแนก เปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสรุป ตัดสินใจ การเลือกแนวปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม มีเจตคติที่ดี ยอมรับและชื่นชมต่อการปฏิบัติของตนเองและผู้อื่น

2.2 แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

2.2.1 ต้องปลูกฝังให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรืออันตรายต่างๆ

2.2.2 หาวิธีการ ขั้นตอนที่จะปฏิบัติตนในการระมัดระวังอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่างๆ

2.2.3 ปฏิบัติตนในการระมัดระวังอุบัติเหตุหรืออันตรายต่างๆ จนเป็นนิสัย

2.3 ยุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

2.3.1 กิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องกระตุ้นให้ตระหนักเกี่ยวกับอุบัติเหตุหรืออันตรายที่เกิดขึ้น โดยเน้นให้นักเรียนเห็นความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ

2.3.2 กิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึงผู้จัด

1) การเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านพื้นฐานความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพ

2) การเรียนรู้ต้องเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติ ได้เรียนจากของจริง เหตุการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ทดลอง ทำโครงการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ค้นคว้า ใช้กระบวนการสรรหา และกระบวนการแก้ปัญหา

3) เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยนักเรียนมีโอกาสกำหนด ผลการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนวิถีทางการได้ความรู้ และร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้

2.3.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างสุขนิสัย ตามกระบวนการสร้างนิสัย (Active Participation) และกระบวนการแก้ปัญหา

2.3.4 กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติของนักเรียน โดยการสร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยได้

2.4 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

2.4.1 กระบวนการสร้างนิสัย เน้นการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุด้วยวิธีต่างๆ จนเป็นนิสัย การสร้างนิสัยเกิดจากการปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลานาน ฉะนั้นตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนและจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติให้นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนเกิดความพอใจ เคยชินต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติจนเป็นนิสัยกระบวนการการสร้างนิสัย (Active Participation) มีโครงสร้างสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) รับรู้การสร้างให้เกิดนิสัยจะต้องรู้ว่า จะทำอะไรและทำอย่างไรคิดวิเคราะห์ คิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา เปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ ผลดี ผลเสียของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ

2) วางแนวปฏิบัติ ช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหาหลายๆ วิธีที่เหมาะสมและตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดนั้นคือ เขารู้แล้วว่าจะทำอะไร และทำอย่างไร คือ ช่วยกันวางแผนสร้างแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม

3) ลงมือปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ สำหรับปฏิบัติ การปฏิบัติที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับสื่อประกอบการเรียนการสอน อาจจะเป็นของจริงหรือสถานการณ์จำลอง สำหรับเป็นตัวอย่างให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยไม่ดูแบบและควรให้นักเรียน มีการประเมินผลการปฏิบัติ และปรับปรุงผลการปฏิบัติให้ดีขึ้นอยู่เสมอมีความรู้สึก นักเรียนจะมีการชื่นชมชื่นชมต่อผลการปฏิบัติต่อเนื่อง การปฏิบัติ

4) มีความรู้สึกพอใจต่อผลการปฏิบัติ ซึ่งครูผู้สอนคอยให้กำลังใจยกย่องชมเชยให้คำปรึกษา การปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด กระตุ้นให้นักเรียนมีโอกาสดู และปฏิบัติจนเกิดความเคยชินและปฏิบัติจนเป็นนิสัย

5) การสร้างนิสัย เป็นการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีเจตคติและการปฏิบัติที่ถูกต้อง สม่ำเสมอ ผู้สอนจำเป็นต้องเอาใจใส่ ติดตามผลการปฏิบัติ และคอยช่วยเหลือให้นักเรียนมีประสบการณ์ มีความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จด้วยความพอใจ ประการสำคัญที่ครูจะต้องคำนึงถึงคือ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนสามารถเลียนแบบพฤติกรรมในการสร้างนิสัยที่ดีได้ และต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความพอใจ เคยชินต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติจนเป็นนิสัย

2.4.2 กระบวนการแก้ปัญหา การจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ต่างๆ ผู้สอนจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและใช้วิธีการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ที่ต้องการให้นักเรียนฝึกคิด ตัดสินใจลงมือทำ เกิดทักษะความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การลงมือทำและมีค่านิยมที่ดีงาม สามารถนำทักษะหรือความสามารถนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกปฏิบัติดังนี้

1) ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบของปัญหา

2) สร้างแนวทางแก้ปัญหา

3) เลือกแนวทางแก้ปัญหา

4) ปฏิบัติการแก้ปัญหา

5) ปรับปรุงแก้ปัญหาที่บกพร่องหรือปรับปรุงการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม

เอมอชมา วัฒนบุรานนท์. (2548: 136) กล่าวถึงรายละเอียดการจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในแต่ละระดับชั้นเรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา

ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ระดับอนุบาลหรือประถมศึกษานั้น สิ่งสำคัญที่ควรเน้นคือ การให้เด็กเรียนรู้ว่า ความปลอดภัยส่งเสริมให้เกิดความสุข ส่วนความประมาทเลินเล่อนำมาซึ่งความเศร้าโศก ในระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา ครูประจำชั้นมีโอกาสดำเนินการใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนตลอดเวลา เนื้อหาวิชาที่สอนเป็นกลุ่มวิชาต่างๆ การเรียนการสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษาจึงควรจัดในลักษณะเสริมประสบการณ์แบบบูรณาการหรือสหสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้และจัดเนื้อหาสวัสดิศึกษาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี

2. ระดับมัธยมศึกษา

ควรจัดสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษาแบบสหสัมพันธ์ หรือถ้าหากเป็นไปได้ โรงเรียน อาจจัดสอนวิชาการขบถยนต์เพิ่มเป็นอีกวิชาต่างหากก็ได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยควรปรับให้เข้ากับสภาพความต้องการ และความสนใจของเด็กวัยรุ่น พยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการทำงานที่โรงเรียน และร่วมแก้ปัญหาชุมชน

3. ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

เนื้อหาความปลอดภัย ควรจัดสอนแยกเป็นรายวิชาต่างหาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลทางความปลอดภัยครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาและชุมชนได้อีกด้วย

1) การจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยสำหรับผู้มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ

การจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยสำหรับผู้มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ มีรายละเอียดดังนี้ (ศรัณยา บุญประกอบ, 2549: 52)

โรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย ซึ่งสถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านภายในและภายนอก สำหรับองค์ประกอบด้านภายใน ได้แก่ การปรับปรุงปัญหาส่วนตัวของนักเรียนในเรื่องระดับความรู้หรือสติปัญญา การเคลื่อนไหวทั่วไป การใช้ทักษะต่างๆ การรับรู้ทางการเห็นและการได้ยิน ส่วนองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ การปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยสำหรับผู้เรียนการจัดให้มีการช่วยเหลือเป็นพิเศษและจัดอุปกรณ์ช่วยด้านความบกพร่องต่างๆ

โดยทั่วไป ความบกพร่องหรือพิการ มักมีด้วยกัน 3 ประเภท ได้แก่ ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางสุขภาพ และความบกพร่องทางการรับรู้ของประสาทสัมผัส ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน เช่น การทบทวนบทเรียนหรือสอนซ้ำให้แก่ผู้ที่บกพร่องทางสติปัญญา การเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเพื่อกำจัดสิ่งกีดขวางหรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่ผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพ และการรับรู้ของประสาทสัมผัส เป็นต้น

2) วิธีการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย มีรายละเอียดดังนี้ (จิราพร พรหมภักดี.

2551: 25)

ตามปกติรูปแบบของการสอนหรือแผนการสอน จะกำหนดองค์ประกอบในการสอนไว้ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน และการประเมินผล สำหรับการเรียนการสอนความปลอดภัย โฟฟัม และ เบเกอร์ (Popham; & Baker) ได้ระบุรูปแบบการสอน (Instructional Model) ไว้ 4 องค์ประกอบ กล่าวคือ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การประเมิน และการทดสอบก่อนเรียน การเรียนการสอน และการประเมินผล ในการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ผู้สอนจะต้องระบุไว้ให้เด่นชัด เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้สอนสังเกตได้อย่างชัดเจนพอสมควร เพื่อจะได้วัดผลการเรียนการสอนและทราบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ส่วนการประเมิน หรือทดสอบก่อนเรียน จะช่วยให้ผู้สอนทราบถึงพื้นฐานระดับความรู้ของผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมและเลือกสื่อใช้ในการสอน ซึ่งผู้สอนกระทำได้ 2 วิธี คือ การประเมินก่อนเรียนบทเรียนใหม่ โดยใช้การสรุปหรือทบทวนบทเรียนเดิม และการประเมินระหว่างเรียนในชั้นเรียน ด้านเนื้อหาวิชาความรู้และการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน ในส่วนของการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา จะเกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบต่างๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการประเมินผล ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทราบผลการเรียนหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความปลอดภัยของผู้เรียน (Thygerson. 1976: 97 – 101)

3) การสอนเรื่องความปลอดภัยวิธีต่างๆ

การสอนสวัสดิศึกษามีด้วยกันหลายวิธีแตกต่างกันไป ซึ่งผู้สอนควรสอนให้รู้จักคิด และลงมือปฏิบัติให้เกิดสวัสดินิสัย การเลือกวิธีการสอนจึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละเนื้อหา ใช้วิธีที่ดึงดูดความสนใจและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด นอกจากนั้นผู้สอนยังควรมีความถนัดในวิธีการสอนนั้นๆ และอาจใช้วิธีการหลายๆ วิธีรวมกันสอนในแต่ละเนื้อหาก็ได้ ทั้งนี้ผู้สอนจะเลือกวิธีการสอนวิธีใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดก็คือวิธีการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นต้องทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการสอนเรื่องความปลอดภัย อาจแบ่งได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. วิธีสอนที่ใช้ครูตามลำพัง เช่น การบรรยาย การสาธิต การเล่าเรื่องเล่านิทานการเชิญวิทยากร การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ (โทรทัศน์ เทปวิทยุ สไลด์ วีดิทัศน์ วีซีดี ฯลฯ)

2. วิธีสอนที่มีการปะทะสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง เช่น การโต้วาที การอภิปรายแบบถาม-ตอบ การระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การศึกษาออกสถานที่ การสร้างสถานการณ์จำลอง การแสดงหุ่น

3. วิธีสอนที่ให้นักเรียนปฏิบัติตามลำพัง เช่น การฝึกหัด (ฝึกปฏิบัติ) การอ่านการค้นคว้า การสำรวจ การศึกษาด้วยตนเองจากบทสำเร็จรูป การเขียน การทำรายงาน การศึกษาออกสถานที่

ด้วยเหตุที่สวัสดิศึกษาเป็นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ลักษณะการสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด ซึ่ง จรินทร์ ธานีรัตน์ (2552: 182 – 187) ได้เสนอไว้ว่า การสอนที่จะให้นักเรียนนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังนั้น จะต้องสอนโดยวิธีต่อไปนี้

- 1) สอนโดยวิธีปฏิบัติ ต้องให้นักเรียนได้กระทำบ่อยๆ เพื่อให้เกิดสวัสดินิสัย เช่น การปฏิบัติในเรื่อง การข้ามถนนที่ปลอดภัย การขับขี่จักรยานที่ปลอดภัย
- 2) สอนโดยใช้กิจกรรมเป็นวิธีการที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับความปลอดภัย การที่ผู้เรียน ได้กระทำกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นจริงจังในเรื่องที่เรียน ซึ่งช่วยให้การเรียนมีความหมายและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน
- 3) สอนโดยการสาธิตซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นจริงจัง และสามารถปฏิบัติตามได้

3.3.4 สื่อการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

เอมอัชมา วัฒนบุรณนธ์ (2548: 142 – 143) ได้สรุป วิธีการสอนเกี่ยวกับเรื่อง ความปลอดภัยจะประสบความสำเร็จ ย่อมต้องอาศัยสื่อต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสื่อที่ใช้ ควรจะเป็นสื่อที่ดีและเหมาะสมกับเนื้อหา นั้นๆ การใช้สื่อจำนวนมาก มิได้บ่งบอกถึงประสิทธิภาพ ของการสอน สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา อาจแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. สื่อบุคคล หมายถึง สื่อที่เป็นบุคคลที่สามารถให้ความรู้ แนะนำ เล่า ประสบการณ์หรือเป็นตัวอย่าง แบบอย่าง ประกอบการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย เช่น เจ้าหน้าที่ดับเพลิง ตำรวจจราจร ฯลฯ ผู้ที่เคยประสบอุบัติเหตุ และตัวนักเรียน

2. สื่อที่ไม่ใช่บุคคล หมายถึง สื่ออื่นๆ ที่ไม่ใช่บุคคล ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักร ตัวอย่างของจริง โสตทัศนูปกรณ์ เอกสารตำราต่างๆ ที่จะช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น และง่ายขึ้น รวมทั้งกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน

- 2.1 สื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยใน โรงงานอุตสาหกรรม อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการขับรถยนต์ในสถานการณ์จำลอง ผลิตภัณฑ์เพื่อความปลอดภัยต่างๆ เช่น ปลั๊กกันไฟฟ้าดูด ยางกันกระแทก เป็นต้น กระดานแม่เหล็กหรือกระดาน สาลี หุ่นจำลองหรือตัวอย่างของจริง แผ่นป้าย รูปภาพ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

- 2.2 สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ โทรทัศน์ เทป วิทยู สไลด์ แผ่นใส ภาพถ่าย ฯลฯ

- 2.3 สื่อประเภทเอกสารตำรา ได้แก่ หนังสือเรียน แบบเรียน ตำราเรียน หนังสือประกอบการเรียน เอกสารประกอบคำสอน วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

3.3.5 การประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย

จิราพร พรหมภักดี (2551: 34) ได้สรุป การประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับ เรื่องความปลอดภัย เป็นการประเมินผลการสอนของครู และการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ทราบ ถึงความก้าวหน้า หรือพัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ การมีทัศนคติที่ดี และการ ปฏิบัติหรือมีทักษะที่ถูกต้องในเรื่องความปลอดภัย โดยการประเมินผลจะเป็นการวัดผล เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการประเมินผลการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ยังจะช่วยให้ทราบถึงปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาอีกด้วย ในการวัดผลเพื่อการประเมินผลการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา อาจทำได้หลายลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. การวัดผลก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน เพื่อทราบพื้นฐานประสบการณ์และความต้องการของผู้เรียน
2. การวัดผลระหว่างการเรียนการสอน ในแต่ละครั้ง เพื่อทราบพฤติกรรมหรือการเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. การวัดผลหลังจากเรียนจบเนื้อหาบทเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของผลการเรียนรู้กับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
4. การวัดผลเป็นครั้งคราวเพื่อการสอบเลื่อนชั้น เช่น การสอบประจำทุกครึ่งภาค การสอบประจำภาค และการสอบไล่ปลายปี

วิธีการวัดผลการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

การวัดผลหรือประเมินผลการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยนั้น เป็นการวัดพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติหรือการมีทักษะที่ดีเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การวัดความรู้

1.1 การใช้แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งอาจเป็นแบบปรนัยหรืออัตนัยก็ได้ แบบปรนัย เช่น แบบเลือกตอบ แบบถูก-ผิด แบบจับคู่ แบบเติมข้อความ ส่วนแบบอัตนัยเป็นการตอบแบบเรียงความ

1.2 การสนทนาซักถามหรือสัมภาษณ์

1.3 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

1.4 การตรวจผลงานของผู้เรียน เช่น การทำรายงานการบ้าน การทำสมุดภาพ เป็นต้น

2. การวัดทัศนคติ

2.1 การสังเกตการแสดงพฤติกรรมในเรื่องความปลอดภัย เช่น การระมัดระวังในการเดินบนพื้นที่ลื่น การใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ขาดความระมัดระวัง ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ฯลฯ

2.2 การอภิปราย การจัดอภิปรายจะทำให้ทราบความคิดเห็น หรือทัศนคติต่างๆของผู้เรียนได้

2.3 การสัมภาษณ์ ซักถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงข้อคิดเห็น ต่างๆอย่างอิสระ

2.4 การวัดผลจากการให้ผู้เรียนจัดอันดับการให้ค่า (Value Ranking) การให้แสดงความคิดเห็นหรือการมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อประโยคหรือถ้อยคำที่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ

(Reaction Statements) และการแสดงความคิดเห็นหรือให้เหตุผลต่อถ้อยคำหรือประโยคที่เห็นพ้องด้วยและไม่เห็นพ้องด้วย (Agree or Disagree Statements)

3. การวัดการปฏิบัติและทักษะ

3.1 การสัมภาษณ์ ชักถาม หรือสนทนา

3.2 การสังเกตพฤติกรรม หรือการแสดงส่วตินิสัยของผู้เรียน

3.3 การใช้แบบสำรวจส่วตินิสัยหรือการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย

3.4 การประเมินสถิติการเกิดอุบัติเหตุของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

นอกจากนั้น บุษบา จันทรผอง (2542: 59) ได้สรุปว่า การประเมินผลเพื่อทราบถึงผลของการสอนส่วตินิสัยศึกษาอาจทำได้ 3 ระยะ คือ ก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังจากการสอนสิ้นสุดลงแล้วหลักการประเมินผลทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์

2. ทดสอบแบบทักษะ โดยให้มีการปฏิบัติจริง

3. การประเมินสภาวะของร่างกาย โดยการสังเกตสภาพของร่างกาย อัตราความถี่ของการเกิดอุบัติเหตุในเด็กนักเรียนแต่ละคน

4. การประเมินด้านทัศนคติ โดยการสังเกต หรือสัมภาษณ์ หรือการให้เด็กนักเรียนอภิปรายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วย ส่วนครูที่ทำการประเมินจะต้องระวังไม่นำความคิดเห็นส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง

3.3.6 กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549: 18 – 19) ได้สรุปว่า แผนความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมความปลอดภัย แต่ละโรงเรียน และแต่ละเขตการศึกษามีสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพภูมิประเทศและบุคลากรแตกต่างกัน แผนความปลอดภัยสำเร็จรูปจะไม่เหมาะกับโรงเรียนใด โรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะชีวิตคนเป็นสิ่งมีค่า โรงเรียนจึงควรจะทำแผนความปลอดภัยของตนเองโดย

1. ทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชน และโรงเรียนต้องพร้อมหน้ากันในการประชุมจัดทำแผนความปลอดภัย โดยเน้นที่กระบวนการรักษาและแก้ไข

2. ปัญหาของโรงเรียน และปัญหาของแต่ละชุมชนแตกต่างกัน เรื่องนี้ต้องมีการประเมินและนำข้อมูลมาใช้ประกอบการจัดทำแผนด้วย

3. การจัดทำแผนมีจุดเน้นที่ความปลอดภัยของเด็ก และบุคลากรเป็นอันดับแรกส่วนทรัพย์สินของโรงเรียนเป็นอันดับรอง

4. จัดตั้งทีมปฏิบัติงานตามแผนที่ทุกคนเข้าใจกันได้ ในแต่ละทีมโรงเรียนมีจุดสังเกตฉุกเฉิน 1 จุด และทุกคนร่วมกันปฏิบัติตามแผน

5. ไม่ควรจะด่วนซื้อแผนสำเร็จรูปจากบุคคล หรือหน่วยงาน เพราะแผนอาจจะมาคู่กับการขายอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยเป็นอันดับแรกก็ได้

6. ควรมีการศึกษามืออาชีพ ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกมืออาชีพ

เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 145 – 146) ได้สรุปว่า โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยได้หลายด้านด้วยกัน ดังนี้

1. การจัดตั้งชมรมหรือชุมนุมเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น ชมรมรถจักรยาน ชมรมส่งเสริมความปลอดภัย ชมรมจักรยานยนต์
2. จัดให้มีสถานนักเรียน โดยมีการเลือกตั้ง เพื่อให้สถานนักเรียนทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยต่างๆ ในโรงเรียนจัดประชาสัมพันธ์ในเรื่องอุบัติเหตุ ให้คำแนะนำเรื่องความปลอดภัย และช่วยแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
3. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความปลอดภัย ซึ่งอาจจัดหัวข้อเรื่องต่างๆ หมุนเวียนสลับกันไปทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน
4. การจัดโครงการพี่แนะนำน้อง หรือเพื่อนแนะนำเพื่อน เกี่ยวกับความปลอดภัยเพื่อให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันในการแนะนำ และดูแลพฤติกรรมความปลอดภัยของเพื่อน
5. การจัดสัปดาห์ความปลอดภัย โรงเรียนอาจจัดสัปดาห์ความปลอดภัยขึ้น โดยจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เช่น การถาม-ตอบปัญหา การเล่นเกม การประกวด การฉายภาพยนตร์ วีดิทัศน์สไลด์ การแสดงละคร การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น
6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันปีใหม่ วันมาฆบูชา วันจักรี วันสงกรานต์ วันครอบครัว วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันออกพรรษา วันปิยมหาราช วันลอยกระทง วันรัฐธรรมนูญ เป็นต้น
7. การจัดทัศนศึกษา โรงเรียนหรือชมรมต่างๆ อาจจัดทัศนศึกษา โดยพาครูและนักเรียนไปชมหน่วยงานหรือสถานที่ต่างๆ ที่จัดระบบความปลอดภัย เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สถานีตำรวจดับเพลิง โรงพยาบาล ฯลฯ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

เผด็จ เปล่งปลั่ง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน(สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) โดยผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้ด้านความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจาก ได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีเจตคติต่อความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จำนวนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน มีแนวโน้มลดลง หลังจากสิ้นสุดกิจกรรม
การพัฒนามาตรการความปลอดภัย

4. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรม
การพัฒนามาตรการความปลอดภัย

วัฒนาชัย กิจปานนท์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานประกัน
ความปลอดภัยในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3สรุป
ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้าน
สภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีผลต่อการดำเนินงาน
ประกันความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ
แต่ในด้านอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงาน
ประกันความปลอดภัยในภาพรวม มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อมทาง
สังคม และด้านอุบัติเหตุ และด้านอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินการประกันความปลอดภัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้าน
สภาพแวดล้อมทางสังคม ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน
คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนใน
ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทาง
สังคม

3. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียน
ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีการปฏิบัติงานในภาพรวม และในด้านอุบัติเหตุ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในภาพรวม
พบว่าผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน และนักเรียน

4. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียน
ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีการปฏิบัติงานในภาพรวม และในด้านอุบัติเหตุ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในภาพรวม
พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในด้าน
อุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม
พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้าน
อุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

5. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนให้ความสำคัญ ในด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุเป็นอันดับหนึ่ง เน้นความปลอดภัยในการเดินทาง และการใช้ยานพาหนะ รองลงมาเป็นการดูแลปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัย ในขณะที่ข้อเสนอแนะจากนักเรียนเน้นความปลอดภัยในเรื่องอุปกรณ์เครื่องเล่นที่สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

ศรัณยา บุญประกอบ (2549: 52) ได้ศึกษาการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล เอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สรุปว่า สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้ แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยภายในบ้าน

สมศักดิ์ดวงเจริญ (2548: 63) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อและเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนที่มีเพศต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านห้องเรียนด้านกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพฑูรย์กาญจนประยูร (2548: 49 - 50) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเกาะโพธิ์อภัยงามวิทยาจังหวัดชลบุรีผลวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางด้านสถานที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่ต่างกันมีความเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัฒนาชัย กิจปานนท์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการดำเนินงานประกันภัยของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการดำเนินงานประกันภัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนในภาพรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุปนิสัย ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ แต่ด้านอุปนิสัยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันความปลอดภัยในภาพรวม มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ และด้านอุปนิสัยอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้านคือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

3. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีการปฏิบัติงานในภาพรวม และในด้านอุบัติเหตุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในภาพรวม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่านักเรียน และในด้านอุบัติเหตุ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอนและนักเรียน

4. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียนมีปัญหาในภาพรวม และทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในด้านอุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในด้านอุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

5. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุเป็นอันดับหนึ่ง เน้นความปลอดภัยในการเดินทาง และการใช้ยานพาหนะ รองลงมาเป็นการดูแลปรับปรุงรักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัย ในขณะที่ข้อเสนอแนะจากนักเรียนเน้นความปลอดภัยในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องเล่นที่สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

พรทิพย์ เวชกามา (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล วัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง โดยรวม ด้านกายภาพ และด้านบริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อำนาจ เลิศรุ่งโรจน์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1. ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุทิวาตจวนอุปถัมภ์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านกายภาพ² ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุกหวาดจวนอุปถัมภ์” ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเครือข่าย ไม่มีความแตกต่างทั้งในภาพรวมและรายด้าน³ ข้อเสนอแนะในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุกหวาดจวนอุปถัมภ์” ได้แก่ ควรวางแผนและจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารงานและจัดการร่วมกัน เปิดโอกาสให้บุคลากรและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจวางแผนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมร่วมกันควรสร้างนิสัย ส่งเสริมความคิด ความรู้สึกโดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม ควรเน้นความพึงพอใจมากกว่าการใช้คำสั่งควบคุมหรือกฎเกณฑ์โดยยึดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนให้มากขึ้น ควรสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม ควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้มากขึ้น

พนมพร เผ่าเจริญ และคณะ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเครือข่ายการพัฒนาครูด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครสวรรค์. ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชนบท มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการดูแลรักษา ขาดห้องปฏิบัติการ และสนามกีฬา ขาดครูและงบประมาณ สนับสนุน คนในชุมชนมีฐานะยากจน ไม่อาจช่วยเหลือโรงเรียนได้เต็มที่ แต่ก็ยังต้องการให้มี โรงเรียนอยู่ต่อไป ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มี 3 ด้านคือ ด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านสื่อการเรียนการสอน กระบวนการเครือข่ายการพัฒนาครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ การสร้างทีมงานของโรงเรียน การดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดประชุมเสนอผลงานของครูทั้งโรงเรียน ประการสำคัญก็คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการนี้ มีความพึงพอใจกระบวนการดังกล่าว และผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะนั้น จะต้องเน้นในเรื่องของการส่งเสริมกิจกรรม การส่งเสริมในเรื่องของการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด ควรมีการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้ของนักเรียนก็จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งอาคารเรียน แสงสว่าง บรรยากาศ อาหาร น้ำดื่ม ฯ ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยทั้งสิ้น

เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับที่เห็นด้วยอย่างมากในทุกด้าน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน หรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ครูที่มีผู้บริหารซึ่งเคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย กับผู้บริหารที่ไม่เคยผ่านการอบรม มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัย ในเรื่องการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัย ในเรื่องนโยบาย งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศรัณยา บุญประกอบ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานครโดยรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

2. ครูและผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และความรู้เกี่ยวกับการจัดความปลอดภัยของครูและผู้บริหาร อยู่ในระดับมีความรู้ ความเข้าใจ อธิบายได้อย่างดี

3. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลโดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านบริการความปลอดภัย และด้านสวัสดิศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อโรงเรียนของครูและผู้บริหารกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .711, .466$ ตามลำดับ) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการจัดความปลอดภัยของครูและผู้บริหารกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .345, .462$ ตามลำดับ) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยในการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับที่เห็นด้วยอย่างมากในทุกด้าน

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน หรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้าน ความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ครูที่มีผู้บริหารซึ่งเคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยกับผู้บริหารที่ไม่เคยผ่านการอบรมมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เจลิยว กล้าหาญ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ที่พบมากที่สุดในแต่ละด้านเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนคือ การจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีหลากหลายในการบูรณาการ แนวทางแก้ปัญหาคือ ควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม บรรจุในหลักสูตรสถานศึกษารองลงมา เป็นปัญหาด้านการบริหารจัดการ คือ ผู้รับผิดชอบไม่มีความถนัด ในงานที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา แนวทางแก้ไขปัญหาคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือ พื้นที่โรงเรียนถูกน้ำท่วมทุกปี ไม่สามารถจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้ แนวทางแก้ไขคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทุกภัยในสถานศึกษา

สุจินตรา ผลิตะโกมล (2550: 43) ทำการประเมินโครงการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต2สรุปได้ว่าการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาโรงเรียน โดยการส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียน ให้มีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพราะสิ่งแวดล้อมดี เหมาะสม

จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ของผู้เรียน จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ กรมสามัญศึกษาที่กำหนดการ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 3 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุทั้งหลาย เช่นบริเวณ โรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สิ่งมีชีวิตถึงลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีได้แก่ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงามความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะดวก ฯลฯ

2. สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางการเรียนการสอน ทั้งใน และนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ และประสบการณ์

3. สิ่งแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ได้แก่การดำเนินการใดๆ ภายใน โรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการ ดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของบุคลากรในโรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อม ทั้งสามประการให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการทำงานของ บุคลากร จึงเป็นหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งที่โรงเรียนต้องคำนึงถึงและดำเนินการให้เกิด ประสิทธิภาพ

สมจินตนา คำพินิจ จริยาวัตร คมพยัคฆ์ วนิดา ตูรงค์ฤทธิ์ชัย (2550: บทคัดย่อ)ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุในโรงเรียนร้อยละ 75.5 โดยเฉลี่ยเกิดอุบัติเหตุเดือนละ 3 ครั้งต่อคน ส่วนใหญ่เกิดจากสะดุดล้มหรือถูกชนล้มขณะวิ่งเล่นในโรงเรียน ซึ่งพบมากในชั้น ประถมศึกษาตอนต้น อายุ 6 – 9 ปี เป็นช่วงพักกลางวันในบริเวณใต้ถุนตึกเรียน สนามกีฬา และ บันไดทางขึ้นตึกเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับการร่วมกันดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และเมื่อนำรูปแบบการป้องกัน อุบัติเหตุไปใช้ พบว่า มีผลช่วยเพิ่มพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุและลดการบาดเจ็บของนักเรียน ครูนำความรู้การป้องกันอุบัติเหตุสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อต่างๆ มากขึ้น มีการ บริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนภายใต้มาตรฐานโรงเรียนสร้างเสริมความ ปลอดภัย ครูพยาบาลให้การสอนสุขภาพเชิงรุกที่มีการนำข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของเด็กมาใช้เพื่อ สร้างพฤติกรรมป้องกันให้แก่เด็กมีการพัฒนาสื่อการสอนทางการพยาบาล และมีส่วนร่วมในการ บริหารความปลอดภัยภายในโรงเรียนที่สำคัญ พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีพฤติกรรมป้องกัน อุบัติเหตุสูงขึ้น และนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาครั้งนี้ เสนอแนะว่า ให้นำรูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้การดำเนินการตาม มาตรฐานของโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัยและการนำไปใช้ต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนนั้นๆ

นิษานันท์ชุตวงแก้ว (2550: 19 - 20) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก

จิราพร พรหมภักดี (2551: 25) ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 สรุปว่า สวัสดิศึกษา หมายถึง ขบวนการแห่งการจัดหรือทำให้เกิดประสบการณ์ เพื่อให้มีผลต่อความเข้าใจ สร้างเจตคติ และการปฏิบัติในเรื่องที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ปลอดภัย สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจรและความปลอดภัยภายในบ้าน

นพเก้า ณ พัทลุง (2551: 10) ศึกษาเทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน สรุปได้ว่าการศึกษเกี่ยวกับสวัสดิภาพนั้นไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะตัวบุคคลที่ทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปยังบุคคลข้างเคียงด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 กรณี คือ สวัสดิศึกษาส่วนบุคคลและสวัสดิศึกษาชุมชน (Personal Safety Education and Community Safety Education) สวัสดิศึกษาส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุ และการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะจนเป็นนิสัย เช่น การเดินข้ามถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สวัสดิศึกษาชุมชน หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนหรือสังคมส่วนรวม เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนน การระวังและป้องกันเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เป็นพิษ เป็นต้น

สุรัตน์หาญพลชัย (2551: 61 - 62) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านและอยู่ในระดับมาก 1 ด้านเรียงตามระดับลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านกลุ่มเพื่อนด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากรและด้านอาคารสถานที่ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักเรียน/นักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรีจำแนกตามเพศและคณะวิชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิจิตร สถิตธำมรงค์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่หนึ่ง ด้านวิชาการด้านที่สอง ด้านการบริหารและลำดับที่สาม ด้านกายภาพ

2. สภาพการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเครือมารีวิทย จังหวัดชลบุรี จำแนกตามโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพบุคลากร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสีี่ยมจิต แจ่มจำปา (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิตศึกษา บางบัวทอง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิตศึกษา ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนทุกคน ด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดครูและเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยภายในโรงเรียน

พิชญาภา โพธิ์สาขา (2552: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการความปลอดภัยในโรงเรียน สำนักงานเขตดินแดง ตามมาตรการความปลอดภัย ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้าน ได้แก่ 1) กำหนดให้เรื่อง ความปลอดภัยของนักเรียน เป็นนโยบายสำคัญของ โรงเรียน 2) ดำเนินการเรื่อง ความปลอดภัยในโรงเรียน ร่วมกับชุมชนและผู้ปกครอง 3) กำหนดแผนและ ขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และมีคู่มือปฏิบัติสำหรับบุคลากรเพื่อ ความปลอดภัยของนักเรียนที่ชัดเจน 4) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบมาตรการความปลอดภัยใน โรงเรียน โดยมีตัวแทนของครู และผู้ปกครองร่วมตรวจสอบปีละ 4 ครั้ง 5) จัดให้มีหลักสูตร จิตสำนึก ความปลอดภัย ในโรงเรียนและกิจกรรมการศึกษาที่ปลอดภัย รวมทั้งกำหนดมาตรการความปลอดภัยที่ นักเรียนพึงปฏิบัติ และกำกับให้มีการปฏิบัติตามเป็นกิจนิสัย 6) จัดให้มีระบบการดูแลคุ้มครองเด็กที่ดี กำหนดให้มีโครงการป้องกันยาเสพติด และพฤติกรรมช่มชู้ รังแกนักเรียน 7) จัดให้มีระบบความปลอดภัย ด้านอาคารและสถานที่โดยรอบของโรงเรียน 8) กำหนดการเดินทางไป-กลับโรงเรียนอย่างถูกวิธี มีความ ปลอดภัยจากการจราจร และ 9) มีการบันทึกข้อมูลอุบัติเหตุในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่ามีสภาพการ ดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นมาตรการ 4 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ ยกเว้นมาตรการ 2 อยู่ในระดับปานกลาง

เสีี่ยมจิต แจ่มจำปา (2552: บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิตศึกษา บางบัวทอง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการพัฒนางานด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลากรปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านกิจการนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนทุกคน ด้านอาคารสถานที่ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดครูและเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยภายในโรงเรียน

สมฤทัย รอดพูนพงศ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนและด้านอาคารสถานที่
2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษาของนักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง จำแนกตามนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

นนุช นิติการ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน ได้แก่ด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ ด้านระบบคุ้มครองเด็ก ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน ด้านกิจกรรมการเรียน ด้านหลักสูตรความปลอดภัย ด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด และโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ว่าที่ร้อยตรีวัชรศักดิ์วุฒินันต์ (2559). ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึงจังหวัดชลบุรี กระทรวงมหาดไทย. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) จังหวัดชลบุรีสังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง กระทรวงมหาดไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลของการเปรียบเทียบนักเรียนโดยรวมความพึงพอใจนักเรียนเพศหญิงและเพศชายต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) จังหวัดชลบุรีไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 และ 3) ผลของการเปรียบเทียบนักเรียนโดยรวมความพึงพอใจของนักเรียนตามระดับชั้นต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) จังหวัดชลบุรีไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุปการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย หมายถึง การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้ปลอดภัยทั้งด้าน สถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนามจะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่

เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอ็มไปรย์ (เยาวดี เกิดสินธุ์. 2541: 43, อ้างอิงจาก Embry. 1981: 3454) ได้ศึกษาการป้องกันการเสียชีวิตของเด็กเนื่องจากอุบัติเหตุการจราจร อุกรถชนหรืออุบัติเหตุที่เกิดบนเส้นทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยใช้ความรู้เรื่องความปลอดภัย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกให้ความรู้โดยการได้ดูจากหนังสือ และสอนวิธีใช้ถนน อีกกลุ่มหนึ่งให้ความรู้โดยให้ดูหนังสือประกอบกับได้รับคำสั่งสอนจากพ่อแม่ ผลการศึกษาพบว่า ในกลุ่มที่ให้ความรู้จากหนังสือ และสอนวิธีใช้ถนนเพียงอย่างเดียว จะไม่มีความตระหนักในปัญหาความปลอดภัย แต่กลุ่มที่ได้รับความรู้ประกอบคำแนะนำของพ่อแม่ มีการปฏิบัติตนที่ดีและมีจิตสำนึกในความปลอดภัย

แมคเคนซี และ วิลเลียมส์ (McKenzie; & Williams. 1982) ศึกษาเรื่องนักเรียนของท่านเรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยหรือไม่ (Are Your Students Learning in a Safe Environment.) พบว่า อุบัติเหตุที่เกิดในโรงเรียน ร้อยละ 43 ทำให้เกิดการพิการและตาย และร้อยละ 57 ทำให้บาดเจ็บเล็กน้อยๆ

ไฟฟ์ และคนอื่นๆ (บุปผา ทิมสุนทร. 2542: 40, อ้างอิงจาก Fife; et al. 1984: 473 – 478) ศึกษาผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่แผนกอุบัติเหตุ จำนวน 41 แห่ง ในรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร เกิดมากในกลุ่ม 15 – 24 ปี เพศชายเกิดมากกว่าเพศหญิง และอุบัติเหตุจากการจราจรเป็นสาเหตุการตายที่สูงเป็นอันดับที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับอุบัติเหตุอื่นๆ

เวท (Waite. 1993: 3457 – A) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของอัตราการเกิดอุบัติเหตุในเด็กตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนโดยทำการรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าหมวด และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 45 คน จาก 4 โรงเรียน ซึ่งอยู่แถบตอนใต้ของแคลิฟอร์เนีย ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาหลักสูตรโดยรวมทั้ง 5 เรื่อง มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีความสัมพันธ์กับอัตราการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก ยกเว้นเนื้อหาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการประเมินผลด้านความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม พบว่าโรงเรียนที่อยู่ในแถบบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่ออัตราการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก

ไฟล์มอร์ริสัน และ เวินทรอป (Fise, Morrison; & Weintraub. 2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความปลอดภัยในการเล่น พบว่า เด็กเป็นจำนวนมากได้รับบาดเจ็บและถึงแก่ความตายที่สนามเด็กเล่นในแต่ละปี เด็กประมาณ 170,100 คน บาดเจ็บสาหัสในการเล่นเครื่องเล่นสนามเด็กเล่น โดยเฉลี่ยจะมีเด็กตาย 17 คน ซึ่งจะป้องกันอุบัติเหตุเหล่านี้ได้ด้วยการออกแบบเครื่องเล่นสนามเด็กเล่นให้ปลอดภัยการปรับปรุงสนามเด็กเล่นให้ปลอดภัยปฏิบัติได้ดังนี้ รัฐและการปกครองส่วนท้องถิ่นควรยอมรับกฎเกณฑ์ของเครื่องเล่นสนามเด็ก และกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่ที่จะจัดทำสนามเด็กเล่น พ่อ

แม่ผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ดูแลเด็ก และสวนสาธารณะของเอกชนควรประเมินผลบริเวณที่สร้างสนามเด็กเล่น และจัดทำสนามเด็กเล่นแต่ละแห่งให้ปลอดภัย

ฮินส์ และปาร์ค (Hinds; & Park. 2000: 1 – 5) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองสำหรับเด็กในประเทศสกอตแลนด์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรของตนพบว่า ปัจจัยที่สำคัญคือ อาคารสถานที่ ความปลอดภัย สถานที่เล่น และความมีชื่อเสียงของโรงเรียนนอกจากนี้พบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพสภาพแวดล้อมทางสังคม การจัดบริการความปลอดภัย และการจัดสวัสดิศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรดังกล่าวและคาดว่าจะเกิดผลดีต่อการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปแก้ไข สิ่งที่ยังขาดอยู่และส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้โรงเรียนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

สรุป จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการสถานศึกษา ซึ่งจะมีกฎหมายพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาได้ระบุเป็นข้อกำหนดไว้ และการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษานั้นแต่ละสถานศึกษาก็มีความแตกต่างกันออกไป อาจมีผลมาจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันเช่น ชาติของโรงเรียน ประสบการณ์การสอนของครูในแต่ละโรงเรียน ซึ่งล้วนส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงเห็นควารศึกษาการจัดการบริการความปลอดภัยในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษายิ่งขึ้นไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 4,767 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางการสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 608) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและมีครูเป็นหน่วยการสุ่ม(Sampling unit) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ออกตามขนาดของสถานศึกษา ได้สถานศึกษาขนาดเล็ก 5 แห่ง ขนาดกลาง 24 แห่งขนาดใหญ่ 19 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ19แห่ง

ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สถานศึกษาโดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืนเพื่อให้ได้จำนวนสถานศึกษาแต่ละขนาดๆ ละ 3 แห่ง รวมทั้งหมด 12 แห่ง

ขั้นที่ 3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างครูของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามโควตา (Quota Sampling) ขนาดละเท่าๆ กัน จำนวน 89 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างครูของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 90 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 357 คน

ขั้นที่ 4 ทำการสุ่มอย่างง่ายครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษตามสัดส่วน (Proportion to size) ได้ผลดังตาราง 5

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู
ขนาดเล็ก	5	125	3	89
ขนาดกลาง	24	1,114	3	89
ขนาดใหญ่	19	1,395	3	89
ขนาดใหญ่พิเศษ	19	2,133	3	90
รวม	67	4,767	12	357

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดที่ได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์ผลคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้านคือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดที่ได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถามซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับการจัดการความปลอดภัย ในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างเครื่องมือ
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย
3. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ต(Likert)ในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. กำหนดโครงสร้างและนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรแต่ละตัว
5. กำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม
6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
7. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน5ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน (Index of Item-Objective Congruence: IOC)โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ทีเกณฑ์ค่า $IOC \geq .5$ ขึ้นไปโดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป
8. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
9. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ ไปทดลองใช้(Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา(Alpha Coefficient)ตามวิธีของครอนบาค(Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ .933 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยค่าความเชื่อมั่น .935การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนค่าความเชื่อมั่น .924 และ การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ค่าความเชื่อมั่น .941
10. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1จำนวน 12โรงเรียน รวมทั้งสิ้น357 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามกับครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานั้น

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 357 ชุด และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล กับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยขออนุญาตนัดวันเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามตามเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง โดยได้แบบสอบถามกลับ ร้อยละ 100
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

1.2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

1.3 นำคะแนนไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

นำข้อมูลที่รวบรวมได้ และตรวจให้คะแนนแล้วไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานของครูโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ระดับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน คือการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมรายด้านและรายข้อ แล้วเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับความคิดเห็นมาก	4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับความคิดเห็นน้อย	2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.3 ผลคะแนนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้านคือการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ใช้เกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.3 ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดย ANOVA (One-way Analysis of Variance) และใช้วิธีของเชฟเฟ ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 การแจกแจงความถี่ (Frequency)
- 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 1.3 ค่าเฉลี่ย (mean)
- 1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- 2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC)
- 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)
- 3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ใช้การทดสอบที (t-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อต่างๆ ในการแปลความหมาย ดังนี้

n	แทน	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน และการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	167	46.78
หญิง	190	53.22
รวม	357	100
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	116	32.49
ขนาดกลาง	101	28.29
ขนาดใหญ่	47	13.17
ขนาดใหญ่พิเศษ	93	26.06
รวม	357	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	163	45.66
11 ปีขึ้นไป	194	54.34
รวม	357	100
รวม	357	100.00

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 190 คน (ร้อยละ 53.22) และเพศชาย จำนวน 167 คน (ร้อยละ 46.78) ตามลำดับ

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ อยู่โรงเรียนที่มีขนาดเล็กจำนวน 116 คน (ร้อยละ 32.49) รองลงมา ขนาดกลาง จำนวน 101 คน (ร้อยละ 28.29) ขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 93 คน (ร้อยละ 26.06) และขนาดใหญ่ จำนวน 47 คน (ร้อยละ 13.17)ตามลำดับ

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 194 คน (ร้อยละ 54.34) และมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จำนวน 163 คน (ร้อยละ 45.66) ตามลำดับ

สำหรับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดการ บริการความปลอดภัยในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา บรรยายข้อมูลข้างต้นด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รายด้านและโดยรวม

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	$\bar{X}$	SD	ระดับการ ปฏิบัติ
การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย	3.66	.93	มาก
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	3.42	.88	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	3.29	.93	ปานกลาง
รวม	3.44	.87	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยอยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน
การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
1. โรงเรียนจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัย ของนักเรียนทุกคน	3.73	1.06	มาก
2. โรงเรียนจัดให้มีรั้วโรงเรียนป้องกันบุคคลภายนอก ที่ไม่เกี่ยวข้อง เข้ามาภายในโรงเรียน	3.28	1.24	ปานกลาง
3. โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่พร้อมให้การดูแล นักเรียนที่เจ็บป่วย	4.13	1.23	มาก
4. โรงเรียนให้การดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและ อาคารเรียนให้ มีความมั่นคง แข็งแรง	3.94	1.17	มาก
5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิด ความปลอดภัยกับนักเรียน	3.99	1.05	มาก
6. โรงเรียนทำป้ายเตือนในพื้นที่ที่จะเป็นอันตรายกับนักเรียนเพื่อให้ เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา	3.41	1.08	ปานกลาง
7. โรงเรียนติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้า-ออกโรงเรียนของบุคคล ภายนอกอย่างเข้มงวด	3.42	1.38	ปานกลาง
8. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการ ป้องกันภัยจากยาเสพติด	3.87	.94	มาก
9. โรงเรียนมอบหมายครูให้ทำหน้าที่รับเรื่องและให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	3.59	1.04	มาก
10. โรงเรียนกำหนดให้อาคารเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	3.22	1.50	ปานกลาง
รวม	3.66	.93	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่พร้อมให้การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วย โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียน และโรงเรียนให้การดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและ อาคารเรียนให้มีความมั่นคงแข็งแรง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน
การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
1. โรงเรียนกำหนดนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัย ของโรงเรียน	3.66	1.08	มาก
2. โรงเรียนกำหนดมาตรการชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนทุกคน	3.41	1.13	ปานกลาง
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน	3.83	.94	มาก
4. โรงเรียนจัดให้ครูได้ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัย และความเรียบร้อยของนักเรียนทุกวัน	3.50	1.17	มาก
5. โรงเรียนทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียน	3.79	1.11	มาก
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์รณรงค์เรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียน อย่างต่อเนื่อง	3.32	1.04	ปานกลาง
7. โรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงนโยบายและมาตรการด้าน ความปลอดภัยของนักเรียน	3.66	1.08	มาก
8. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัยและการ ป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน แก่นักเรียน	3.44	1.00	ปานกลาง
9. โรงเรียนจัดทำแผนการฝึกอบรม ด้านความปลอดภัยและจัดให้มี การฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี	2.86	1.33	ปานกลาง
10. โรงเรียนดำเนินการประเมินคุณภาพเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านการ จัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	3.27	1.09	ปานกลาง
11. โรงเรียนตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่เป็นอันตราย เข้ามาในโรงเรียน	3.11	1.47	ปานกลาง
12. โรงเรียนจัดให้มียามหรือผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยทางเข้าออก ของโรงเรียน	3.24	1.14	ปานกลาง
รวม	3.42	.88	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปาน
กลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก
คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนทุกคนโรงเรียนทำประกันชีวิตและ

คุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียน โรงเรียนกำหนดนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียนและโรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยของนักเรียน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน
การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา			
1. โรงเรียนบรรจุเนื้อหาวิชาความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.57	.99	มาก
2. โรงเรียนจัดทำคู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.08	1.18	ปานกลาง
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนไปสอดแทรกในการเรียนการสอนของตนเอง	3.33	1.03	ปานกลาง
4. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ และให้นักเรียนนำไปใช้อย่างถูกต้อง	3.22	1.00	ปานกลาง
5. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	3.15	1.33	ปานกลาง
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน	3.05	1.19	ปานกลาง
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	3.58	1.02	มาก
8. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง	3.40	.99	ปานกลาง
9. โรงเรียนส่งเสริมให้ครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุ	3.49	1.21	ปานกลาง
10. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเองให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต	3.06	1.49	ปานกลาง
11. โรงเรียนเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน	3.21	1.03	ปานกลาง
12. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือสวัสดีศึกษาแก่เด็ก	3.31	1.26	ปานกลาง
รวม	3.29	.93	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและโรงเรียนบรรจุเนื้อหาวิชาความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลางคือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ ANOVA (One Way ANOVA) รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

n=357

การจัดการความ ปลอดภัยใน สถานศึกษา	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนให้ปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	3	94.540	31.513	51.608*	.000
	ภายในกลุ่ม	353	215.553	.611		
	รวม	356	310.093			
ด้านการจัดการความ ปลอดภัยใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	114.480	38.160	91.998*	.000
	ภายในกลุ่ม	353	164.278	.465		
	รวม	356	278.758			
ด้านการจัดการเรียน การสอนสวัสดิศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	99.351	33.117	54.816*	.000
	ภายในกลุ่ม	353	213.264	.604		
	รวม	356	312.615			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	98.639	32.880	67.889*	.000
	ภายในกลุ่ม	353	170.963	.484		
	รวม	356	269.602			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวมพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกันและเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ตาราง 10 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวม

n=357

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.75$)	-	.89*	1.53*	.63*
ขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.64$)		-	.64*	.03
ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.28$)			-	.60*
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 3.68$)				-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า 1) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่ มีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดกลาง มีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 11 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

n=357

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
($\bar{X} = 2.94$)		($\bar{X} = 3.86$)	($\bar{X} = 4.29$)	($\bar{X} = 4.01$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.94$)	-	.92*	1.35*	1.07*
ขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.86$)		-	.42*	.14
ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.29$)			-	.28
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.01$)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า 1) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลางจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก และ 4) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดปานกลาง

ตาราง 12 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

n=357

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
($\bar{X} = 2.66$)		($\bar{X} = 3.57$)	($\bar{X} = 4.26$)	($\bar{X} = 3.79$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.66$)	-	.90*	1.59*	1.12*
ขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.57$)		-	.69*	.22
ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.26$)			-	.46*
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 3.79$)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า 1) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลางจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน สูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน สูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน สูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก 4) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน สูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลาง และ 5) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน สูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ

ตาราง 13 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
($\bar{X} = 2.67$)		($\bar{X} = 3.54$)	($\bar{X} = 4.30$)	($\bar{X} = 3.28$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.67$)	-	-.869*	-1.63*	-.61*
ขนาดปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$)		-	-.76*	.25
ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.30$)			-	1.02*
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 3.28$)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า 1) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลางจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก และ 4) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลาง และ 5) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มี

ขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดใหญ่พิเศษ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยการวิเคราะห์-t-testรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมและรายด้าน

n=357

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา				
	ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	SD	t	P-value
การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.62	1.00	-.75	.44
	11 ปีขึ้นไป	3.69	.87		
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.34	.92	-1.72	.08
	11 ปีขึ้นไป	3.50	.84		
ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.44	.98	2.89*	.00
	11 ปีขึ้นไป	3.16	.87		
โดยรวม	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.46	.93	.23	.81
	11 ปีขึ้นไป	3.43	.81		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีมีความคิดเห็นต่อการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปีขึ้นไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1 สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยการจัดบริการความ
ปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
2. เปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 4,767 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10
พฤศจิกายน 2559)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางการสุ่มของเครจซี่และมอร์
แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 608) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน
แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและมีโรงเรียน
เป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit)

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความปลอดภัยใน
สถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความปลอดภัยใน
สถานศึกษาแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดที่ได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้านคือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (RatingScale)

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือครั้งนี้ ผู้วิจัยได้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ที่มีเกณฑ์ค่า $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป
3. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ .845 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยค่าความเชื่อมั่น .670 การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนค่าความเชื่อมั่น .924 และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ค่าความเชื่อมั่น .941

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้ และตรวจให้คะแนนแล้วไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานของครู โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน คือการจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียน การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมรายด้านและรายข้อ แล้วเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับความคิดเห็นมาก	4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับความคิดเห็นน้อย	2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. ผลคะแนนการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้านคือการจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียน การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ใช้เกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดย ANOVA (One-way Analysis of Variance) และใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยหาค่าที่ (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พบว่าการจัดการสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ปลอดภัยมีมีระดับความคิดเห็นในระดับมากรองลงมาการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลางและการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันและเมื่อพิจารณา ในรายด้าน พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีมีความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปีขึ้นไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตระหนักว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อเด็กมาก เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่วันละ 7 – 8 ชั่วโมง ในโรงเรียน ซึ่งความรู้ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียน เป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ (เอม อชฌา วัฒนบุรณนท์, 2548: 101) ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่มีผลต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย กล่าวคือถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงาม บุคคลจะเจริญงอกงามต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นภัยคุกคามที่มีผล ต่อความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน การดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจึงอยู่ท่ามกลาง สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและขาดการดูแลอย่างแท้จริง (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2551: 161) ซึ่งตรงกับพระศราวุธ เร่งกำหนด (2552: 39) ที่ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยสรุปไว้ว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหมายถึง สภาพการณ์ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งที่เป็นวัตถุสิ่งของ ตัวบุคคล วิธีการ หรือกระบวนการต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลในโรงเรียนและส่งผลต่อพัฒนาการของนักเรียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งการวิจัยการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า

1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ ดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีนโยบายให้โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดให้ทุกโรงเรียน มีการจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน จัดให้มีรั้วโรงเรียนป้องกันบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาภายในโรงเรียน มีการจัดมีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่พร้อมให้การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วย มีการจัดให้มีการดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและอาคารเรียนให้มีความมั่นคง แข็งแรง ให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียน มีการทำป้ายเตือนในพื้นที่ที่เป็นอันตรายกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้า-ออกโรงเรียนของบุคคลภายนอกอย่างเข้มงวด มีการจัดจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการป้องกันภัยจากยาเสพติด มีการมอบหมายครูให้ทำหน้าที่รับเรื่องและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ มีการกำหนดให้อาคารเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุซึ่งสอดคล้องกับที่ นชนก เสริมบุญครอง (2550: 72) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สวัสดิภาพของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับสวัสดิภาพ ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านอาคาร-สถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนเครือข่ายองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพฯมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเพราะบริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบเพื่อความปลอดภัยให้กับนักเรียน มียามและการรักษาความปลอดภัยในทางเข้าออกโรงเรียน มีเจ้าหน้าที่หรือครูคอยให้คำแนะนำการเข้าออกโรงเรียนอย่างชัดเจน มีอุปกรณ์เครื่องใช้เกี่ยวกับไฟฟ้าในโรงเรียน ปลั๊กไฟอยู่เหนือมือเด็กและมีฝาปิดครอบปลั๊ก อาคารเรียน ห้องเรียน และห้องประกอบมีความมั่นคง แข็งแรง มีสภาพพื้นอาคารเรียนสะอาด ไม่ลื่น ไม่มีน้ำขัง และไม่มีกลิ่นเหม็น มีขนาดของห้องเรียน โต๊ะเรียนเก้าอี้ ตู้เก็บของ กระดาน บอร์ด แบ่งเป็นสัดส่วนเหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีการแบ่งอาคารเรียนเป็นสัดส่วนเหมาะสมกับเด็ก เช่น ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องนอน มีห้องน้ำมีเพียงพอกับเด็ก สะอาดโปร่งสามารถตรวจสอบความปลอดภัยของเด็ก มีบริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้าและปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา ร่มรื่น เพียงพอที่จะ ให้เด็กวิ่งเล่นและศึกษารธรรมชาติวิทยา มีราวกันขอบระเบียง แหน่นหนา บันไดขึ้นลงมีราวจับกันเด็กพลัดตกจากที่สูง

ตรงกับ ศรีธนา บุญประกอบ (2549: 86) ได้ทำการศึกษากิจการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่าด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะโรงเรียนปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 อย่างเคร่งครัด มี กฎเกณฑ์

และระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการบังคับอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบและรายงานสภาพของที่ดิน อาคารสถานที่ ของอาคารต้องมีความคงทนถาวร แข็งแรง ปลอดภัย มีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีระบบบำรุงรักษา มีอาคารสถานที่ปลอดภัย มั่นคงและแข็งแรง รวมถึง ศิริพร อนุสสา (2556: 160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจาก โรงเรียน จัดระบบการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่มีความรู้และความพร้อมในการดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วย โรงเรียนให้ความสำคัญในการดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อม สถานที่ ได้แก่ อาคารเรียนให้มีความมั่นคงแข็งแรง โรงเรียนมีการทำป้ายหรือเครื่องหมายเตือนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาในที่เห็นได้ชัดเจน มีมาตรฐานป้องกันโดยติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้าออกโรงเรียนของบุคคลภายนอกอย่างเข้มงวด

1.2 การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นดังนี้เนื่องจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ยังสร้างความตระหนักให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร หรืออาจเนื่องจากเป็นเขตการศึกษาที่มีจำนวนโรงเรียนมาก รวมถึงกำหนดมาตรการที่ยังไม่ชัดเจนจึงทำให้มีการดำเนินการโดยเน้น ด้าน 1)การกำหนดมาตรการในการดูแลความปลอดภัย 2) การประชาสัมพันธ์เรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนแก่นักเรียน 4) การดำเนินการประเมินคุณภาพเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา 5) การตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่จำเป็นอันตรายเข้ามาในโรงเรียน และ 6) จัดให้มียามหรือผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยทางเข้าออกโรงเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีธยา บุญประกอบ (2549: 87-88)ได้ทำการศึกษาด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญในเรื่องการบริการความปลอดภัย เช่น จัดให้มีน้ำดื่ม – ไข่ ของโรงเรียนสะอาดและ ปลอดภัย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร อนุสสา (2556: 160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ซึ่งผลการวิจัยด้านการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียน มีนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัยของนักเรียน มีมาตรการที่ชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน มีการกำชับกวดขันให้ครู อาจารย์ดูแลเรื่องความปลอดภัยของ

นักเรียน มีการจัดให้ครูอาจารย์ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนทุกวัน มีการทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพให้แก่นักเรียนทุกคน มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์เรื่องความปลอดภัยให้แก่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยของนักเรียน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนแก่นักเรียน มีการจัดทำแผนการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยและจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี มีการดำเนินการเพื่อประเมินคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานด้านการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา

1.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นดังนี้

เนื่องจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แจ้งนโยบายให้กับโรงเรียนในสังกัดเห็นถึงความสำคัญ ของการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านสวัสดิศึกษา พร้อมทั้งให้โรงเรียนจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาไม่ทั่วถึงและยังไม่มีกระบวนการหรือการวิธีการที่จะทำให้ครูหรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและผลเสียที่อาจเกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว

สวัสดิศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญในสถานศึกษาเพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างที่ จิราพร พรหมภักดี (2551: 25) ได้ให้ความหมายสวัสดิศึกษาว่าหมายถึงขบวนการแห่งการจัดหรือทำให้เกิดประสบการณ์ เพื่อให้มีผลต่อความเข้าใจ สร้างเจตคติ และการปฏิบัติในเรื่องที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ปลอดภัย สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียนความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยภายในบ้าน และ นพเก้า ณ พัทลุง (2551: 10) ได้สรุปไว้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพนั้นไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะตัวบุคคลที่ทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปยังบุคคลข้างเคียงด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 กรณี คือสวัสดิศึกษาส่วนบุคคลและสวัสดิศึกษาชุมชน (Personal Safety Education and Community Safety Education) สวัสดิศึกษาส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุและการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะจนเป็นนิสัย เช่น การเดินข้ามถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สวัสดิศึกษาชุมชน หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนหรือสังคมส่วนรวม เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนน การระวัง และป้องกันเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เป็นพิษ

งานวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร อนุสสา (2556: 160) ที่ทำการ

วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียน เอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ผลการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา อยู่ใน ระดับมาก เนื่องจากโรงเรียน บรรจุเนื้อหาวิชาด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการจัดทำคู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยไว้ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนไปสอดแทรกความรู้ในการเรียนการสอน ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุและให้นักเรียนนำไปใช้อย่างถูกต้อง มีคณะกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นด้านความปลอดภัยในโรงเรียน และไม่สอดคล้องกับ ศรณยา บุญประกอบ (2549: 88) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขต วัฒนา กรุงเทพมหานคร ด้านสวัสดิศึกษา พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนอนุบาลเอกชน จัดบริการความปลอดภัยด้านสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับมาก เพราะโรงเรียนสอนให้เด็กช่วยเหลือตัวเองและ เรียนรู้ที่จะช่วยตนเองได้ตามวัยและพัฒนาการ เพื่อสามารถในการดูแลตนเองในปัจจุบันและอนาคต การดูแลความปลอดภัยให้กับเด็กอนุบาล เป็นหน้าที่ของทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน การสอนและการ สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อการช่วยเหลือตนเองให้สอดคล้องกับพัฒนาการเป็นสำคัญ ผู้ใหญ่ จัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับเด็ก และกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องความปลอดภัย

2. เปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า

2.1 เปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก 1) จำนวนงบประมาณที่ได้แตกต่างกันจึงทำให้ความสามารถในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพราะในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ นั้นย่อมต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้น 2) บริบทของโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม ผู้ปกครอง เงินสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานของเอกชน หรือแม้แต่เครื่องอำนวยความสะดวกที่โรงเรียนจัดหาให้ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลในการดำเนินการ 3) ความสัมพันธ์และประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย 1) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ที่มีขนาดปานกลางจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก และ 4) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการบริหารจัดการและการดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว เพราะสภาพแวดล้อม ผู้บริหาร งบประมาณที่ได้รับแตกต่างกัน และสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่จะนำมาเป็นต้นทุนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังเช่น วิจิตร สถิตธำมรงค์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย์ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเครือมารีวิทย์ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย์ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพบุคลากร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน 1)ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลางจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 4) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดปานกลาง และ 5) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดใหญ่พิเศษ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจมีผลมาจากบุคลากรของโรงเรียน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กจะมีบุคลากรน้อย จึงทำให้การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนมีน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษรวมถึงงบประมาณที่แตกต่างกัน เพราะโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันย่อมได้รับงบประมาณไม่เท่ากัน ดังที่ เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 115 – 127) ได้กล่าวว่าการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาล เมื่อประสบอุบัติเหตุ การบริการเครื่องอำนวยความสะดวกการบริการปฐมพยาบาล และการจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ ซึ่งการจัดสิ่งเหล่านี้ได้ดีในระดับใดนั้น ก็ย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนด้วยเพราะจะปฏิบัติและดำเนินการได้ดีจะต้องอาศัยบุคลากรด้วย ดังที่ เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยในการจัดการความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขต

พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัย ในเรื่องนโยบาย งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา1) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดปานกลางจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 2) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดเล็ก และ 4) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดปานกลาง และ 5) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีขนาดใหญ่พิเศษ คณะแผนกที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนแต่ละขนาดจะมีศักยภาพและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา โดยมีผลมาจาก งบประมาณ จำนวนบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อประกอบการเรียนการสอนรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษโรงเรียนขนาดใหญ่ผู้ปกครองก็มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดรองลงมาตามลำดับ นพเก้า ณ พัทลุง (2551: 10)สรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพนั้นไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะตัวบุคคลที่ทำการศึกษานั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปยังบุคคลข้างเคียงด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 กรณี คือสวัสดิศึกษาส่วนบุคคลและสวัสดิศึกษาชุมชน (Personal Safety Education and Community Safety Education) สวัสดิศึกษาส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุและการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะจนเป็นนิสัย เช่น การเดินข้ามถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สวัสดิศึกษาชุมชน หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนหรือสังคมส่วนรวม เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนน การระวังและป้องกันเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เป็นพิษ เป็นต้น และ เอ็มอัชมา (2548: 129 – 133) ได้กล่าวว่าการประกอบสำคัญของการดำเนินการเรียนการสอนสวัสดิศึกษานั้นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาโดยเฉพาะ จึงทำให้ขนาดของโรงเรียนต่างกันมีระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 142 – 143) ได้สรุปว่าวิธีการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยจะประสบความสำเร็จ ย่อมต้องอาศัยสื่อต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสื่อที่ใช้ควรจะเป็นสื่อที่ดีและเหมาะสมกับเนื้อหาต่างๆ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่จะมีมาตรการในการดำเนินการและการปฏิบัติที่ชัดเจนมากกว่า ดังที่ วรณัฐ อยู่เลห์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของ สถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาทศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยตามการรับรู้ของครูผลการศึกษาพบว่า ทั้งสาม

โรงเรียนใช้แผนรักษาความปลอดภัยในรูปแบบของ แผนรักษาความปลอดภัยในรูปงานหรือโครงการ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน มีการกำหนด นโยบายความปลอดภัย มาตรการความปลอดภัย และกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

2.2 เปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูโดยรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ดำเนินการสั่งการไปยังโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดให้แจ้งนโยบายให้ครูทุกคนตระหนักถึงความสำคัญรวมถึงอาจมีการจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ให้กับครูทุกคนและทุกคนที่มีการบรรจุเข้ารับราชการ ซึ่ง พันธ์นาคินทร์ (2548: 21) ได้อธิบายว่าสถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการจัดดำเนินการรักษาความปลอดภัยจัดเป็นหน้าที่หนึ่งที่สถาบันการศึกษาพึงปฏิบัติ และนิชานันท์ชูดวงแก้ว (2550: 19 - 20) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมในระดับมากและ ศรัณยา บุญประกอบ. (2549: 88) ได้ศึกษาการจัดการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร การเปรียบเทียบการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและ ผู้ปกครองในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจัดบริการความปลอดภัยทุกด้าน ไม่มีแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปีขึ้นไป อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีส่วนมากจะเป็นครูระดับปฏิบัติการซึ่งจะได้รับมอบหมายให้ดูแลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปี ขึ้นไป เพราะโดยส่วนใหญ่ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปีขึ้นไปจะเป็นครูที่เป็นผู้บริหารหรือเป็นครูที่เป็นหัวหน้าหมวดมากกว่า ซึ่งจะเป็นผู้ที่มอบหมายให้ครูปฏิบัติการทำการตามนโยบายของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่าเป็นผู้ที่มีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษามากกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า จัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งควรนำผลการวิจัยไป

1.1.1 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดนโยบายมาตรการให้ชัดเจนและมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับให้ครูและทุกคนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อให้มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ให้สูงขึ้น

1.1.2 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุให้เหมาะสมตามขนาดของโรงเรียน

1.1.3 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการหารือกันในการวางแผนทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ

1.1.4 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรมีการหาเครือข่ายในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา เช่น หาเครือข่ายกับองค์กรและหน่วยงานของภาคเอกชน หาเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบหรือแนวทางจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานให้มากขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยและศึกษาการดำเนินการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553: 3). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมพลศึกษา. (2530). การวิเคราะห์อุบัติเหตุในวิทยาลัยพลศึกษา. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมฯ.
- . (2533). การจัดความปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2540). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 – 6 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2544: 1 – 9). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน. (2549). ปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิษฐา เปรมพงษ์. (2550). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร โรงเรียนเครือข่ายคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมวกล้ำหาญ. (2550). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชัด แก้วมณี. (2545). สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญ ขวัญมุข. (2543). การประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติรี สำราญ. (2543). คนสอนคน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ทิพย์ เวชกามา. (2549). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเทศบาล วัดโชติการามเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง.งานนิพนธ์ (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยบูรพา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.ฉบับถ่ายสำเนา
- นภาพรรณ อุณาภูล. (2540). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน ในโรงเรียนอนุบาล. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิชานันท์ชูดวงแก้ว. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพเก้าณพัทลุง. (2551). เทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา: เทมการพิมพ์สงขลา.
- นโยบายรัฐบาล. (2559). สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.siamintelligence.com/yingluck-policy-address/>
- บุษบา จันทร์ผอง. (2542). สวัสดิศึกษา. ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์). ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนมพรเผ่าเจริญ. (2549). การพัฒนากระบวนการเครือข่ายการพัฒนาครูด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ไพฑูรย์กาญจนประยูร. (2548). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนเกาะโพธิ์ถั่วงามวิทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพร อนุสภา. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชีย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ดวงเจริญ. (2548). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต3 .งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุรัตน์หาญพลชัย. (2551). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา. (2521:6). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- . (2548). คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- . (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่3). พ.ศ.2553. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2559, จาก <http://www.sesa10.go.th/sesa10/data/mar55/2.pdf/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531: ค). การจัดชั้นเรียนอย่างไรเพื่อให้ส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2559, จาก <http://truepanya.muslimthaipost.com/main/index.php?page=sub&category=31&id=18298/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2556: 18-19). กรุงเทพฯ: สำนักอำนวยการ.
- สุจินตรา ผลิตะโกมล.(2550).การประเมินโครงการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2.
- สมจินตนา คำพิณิจ และคณะ. (2550).การพัฒนารูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุในนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนราชินี. มจร.วิชาการ.11 (21),1-15.
- เสงี่ยมจิต แจ่มจำปา. (2552).ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิตศึกษา บางบัวทอง.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- วัฒนาชัย กิจปานนท์.(2548).การประเมินผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษากองเทพฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ว่าที่ร้อยตรีวัชรศักดิ์วุฒิวิชญานันต์.(2559).ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึงจังหวัดชลบุรี กระทรวงมหาดไทย.ปริญญาโทตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เอมอัชฌา วัฒนบุรณนที. (2539). *สวัสดิศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- . (2548). *ความปลอดภัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อำนวย เลิศรุ่งโรจน์.(2549).*ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา "สี่สุทิวาตจวนอุปกัมภ"*. ปรินญาณพนธ์ระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เอมอัชฌา (รัตนธีรมัง) วัฒนบุรณนที. (2557). *สวัสดิศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- David L Bever, Ph.D. (1996). *Safety : A Personal Focus. Coordinator of Health Education Human Service Programmed. George Mason University Fairfax, Virginia.*
- Deroche,E.F.; & Kaiser,J.S. (1980). *Complete Guided to Administering School Services*. New York: Parker.
- John, Ridle BSc (Eng); & CEng, MIMech E. FIOSH. (1994). *Safety at Work Fourth Edition*. Butterworth Heinemann. pp. 328 – 332.
- Krejcie, Robert; & Morgan, V. (1970, Autumn). *Determining Sample Size for Research Activity*.Educational and Psychological Measurement. 3: 607 – 610.
- Waite, Michael J. (1993, April). *The Relationships Between Student Accident Frequency Rate and School Administrator Perception of School Safety Program*. Dissertation Abstract International. 53(10): 3457A.
- Waldman, David; et al. (2005). *Components of CEO Transformational Leadership and Corporate Social Responsibility*. Management Studies. 43(8): 1703 – 1725.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม
และหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม

1. อาจารย์ ร.อ.ดร.อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุศรีรักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ราชนัย บุญธิมา อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมัลย์กุล อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ดร. กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความคิดเห็นของท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดบริการความปลอดภัยให้แก่เด็ก ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ขนาดของโรงเรียน

☐ ขนาดเล็ก

☐ ขนาดกลาง

☐ ขนาดใหญ่

☐ ขนาดใหญ่พิเศษ

3. ประสบการณ์ในการสอน

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี

☐ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1

ตามการปฏิบัติการของครู ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย ด้านการจัดบริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากน้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน					
1. โรงเรียนจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน					
2. โรงเรียนจัดให้มีรั้วโรงเรียนป้องกันบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาภายในโรงเรียน					
3. โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่พร้อมให้การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วย					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. โรงเรียนให้การดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและอาคารเรียนให้มีความมั่นคง แข็งแรง					
5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียน					
6. โรงเรียนทำป้ายเตือนในพื้นที่ที่จะเป็นอันตรายกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา					
7. โรงเรียนติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้า-ออกโรงเรียนของบุคคล ภายนอกอย่างเข้มงวด					
8. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการป้องกันภัยจากยาเสพติด					
9. โรงเรียนมอบหมายครูให้ทำหน้าที่รับเรื่องและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ					
10. โรงเรียนกำหนดให้อาคารเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ					
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน					
1. โรงเรียนกำหนดนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน					
2. โรงเรียนกำหนดมาตรการชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนทุกคน					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน					
4. โรงเรียนจัดให้ครูได้ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยและความเรียบร้อยของนักเรียนทุกวัน					
5. โรงเรียนทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียน					
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์รณรงค์เรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
7. โรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยของนักเรียน					
8. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน แก่นักเรียน					
9. โรงเรียนจัดทำแผนการฝึกอบรม ด้านความปลอดภัยและจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี					
10. โรงเรียนดำเนินการประเมินคุณภาพเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
11. โรงเรียนตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่เป็นอันตรายเข้ามาในโรงเรียน					
12. โรงเรียนจัดให้มียามหรือผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยทางเข้าออกของโรงเรียน					
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา					
1. โรงเรียนบรรจุเนื้อหาวิชาความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
2. โรงเรียนจัดทำคู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนไปสอดแทรกในการเรียนการสอนของตนเอง					
4. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุและให้นักเรียนนำไปใช้อย่างถูกต้อง					
5. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นด้านความปลอดภัยในโรงเรียน					
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆได้อย่างถูกต้อง					
8. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง					
9. โรงเรียนส่งเสริมให้ครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุ					
10. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเองให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต					
11. โรงเรียนเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน					
12. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือ สวัสดิศึกษาแก่เด็ก					

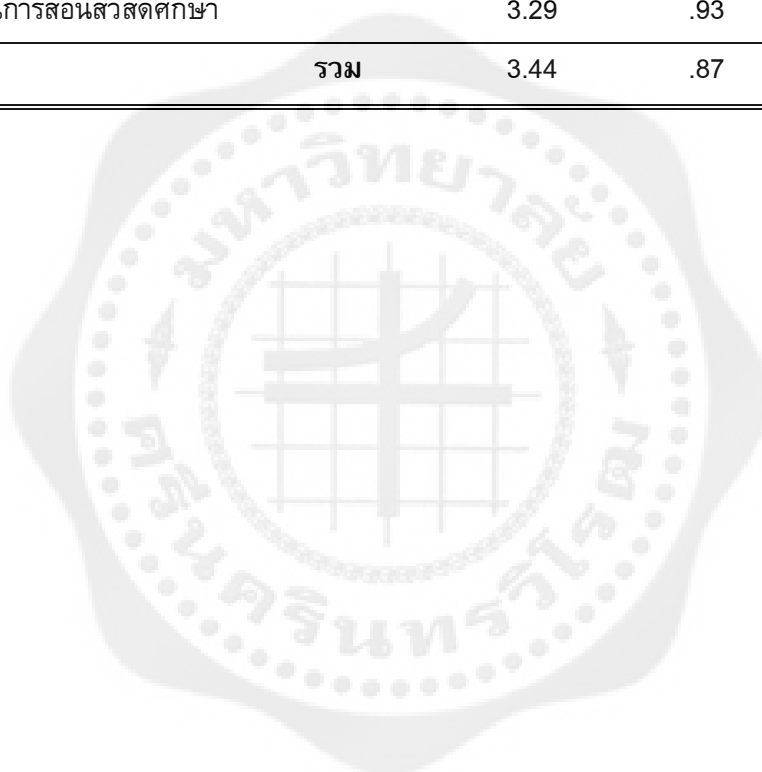
ภาคผนวก ค
ตารางค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการเปรียบเทียบการศึกษากิจการความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครู
จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงาน

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	167	46.78
หญิง	190	53.22
รวม	357	100
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	116	32.49
ขนาดกลาง	101	28.29
ขนาดใหญ่	47	13.17
ขนาดใหญ่พิเศษ	93	26.06
รวม	357	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	163	45.66
11 ปีขึ้นไป	194	54.34
รวม	357	100
รวม	357	100.00

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รายด้านและโดยรวม

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	$\bar{X}$	SD	ระดับการ ปฏิบัติ
การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย	3.66	.93	มาก
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	3.42	.88	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	3.29	.93	ปานกลาง
รวม	3.44	.87	ปานกลาง

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย			
1. โรงเรียนจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยของ นักเรียนทุกคน	3.73	1.06	มาก
2. โรงเรียนจัดให้มีรั้วโรงเรียนป้องกันบุคคลภายนอก ที่ไม่เกี่ยวข้อง เข้ามาภายในโรงเรียน	3.28	1.24	ปานกลาง
3. โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลพร้อมให้การดูแล นักเรียนที่เจ็บป่วย	4.13	1.23	มาก
4. โรงเรียนให้การดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและ อาคารเรียนให้มี ความมั่นคง แข็งแรง	3.94	1.17	มาก
5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิด ความปลอดภัยกับนักเรียน	3.99	1.05	มาก
6. โรงเรียนทำป้ายเตือนในพื้นที่ที่เป็นอันตรายกับนักเรียนเพื่อให้เกิด ความปลอดภัยในสถานศึกษา	3.41	1.08	ปานกลาง
7. โรงเรียนติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้า-ออกโรงเรียนของบุคคล ภายนอกอย่างเข้มงวด	3.42	1.38	ปานกลาง
8. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการป้องกัน ภัยจากยาเสพติด	3.87	.94	มาก
9. โรงเรียนมอบหมายครูให้ทำหน้าที่รับเรื่องและให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	3.59	1.04	มาก
10. โรงเรียนกำหนดให้อาคารเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	3.22	1.50	ปานกลาง
รวม	3.66	.93	มาก

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน			
1. โรงเรียนกำหนดนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน	3.66	1.08	มาก
2. โรงเรียนกำหนดมาตรการชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียนทุกคน	3.41	1.13	ปานกลาง
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน	3.83	.94	มาก
4. โรงเรียนจัดให้ครูได้ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยและความเรียบร้อยของนักเรียนทุกวัน	3.50	1.17	มาก
5. โรงเรียนทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียน	3.79	1.11	มาก
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์เรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.32	1.04	ปานกลาง
7. โรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยของนักเรียน	3.66	1.08	มาก
8. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน แก่นักเรียน	3.44	1.00	ปานกลาง
9. โรงเรียนจัดทำแผนการฝึกอบรม ด้านความปลอดภัยและจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี	2.86	1.33	ปานกลาง
10. โรงเรียนดำเนินการประเมินคุณภาพเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	3.27	1.09	ปานกลาง
11. โรงเรียนตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่เป็นอันตรายเข้ามาในโรงเรียน	3.11	1.47	ปานกลาง
12. โรงเรียนจัดให้มียามหรือผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยทางเข้าออกของโรงเรียน	3.24	1.14	ปานกลาง
รวม	3.42	.88	ปานกลาง

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา			
1. โรงเรียนบรรจุเนื้อหาวิชาความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.57	.99	มาก
2. โรงเรียนจัดทำคู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.08	1.18	ปานกลาง
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนไปสอดแทรกในการเรียนการสอนของตนเอง	3.33	1.03	ปานกลาง
4. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุและให้นักเรียนนำไปใช้อย่างถูกต้อง	3.22	1.00	ปานกลาง
5. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	3.15	1.33	ปานกลาง
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน	3.05	1.19	ปานกลาง
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	3.58	1.02	มาก
8. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง	3.40	.99	ปานกลาง
9. โรงเรียนส่งเสริมให้ครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุ	3.49	1.21	ปานกลาง
10. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเองให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต	3.06	1.49	ปานกลาง
11. โรงเรียนเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน	3.21	1.03	ปานกลาง
12. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือ สวัสดิศึกษาแก่เด็ก	3.31	1.26	ปานกลาง
รวม	3.29	.93	ปานกลาง

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

n=357

การจัดการความ ปลอดภัยใน สถานศึกษา		ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนให้ปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม		3	94.540	31.513	51.608*	.000
	ภายในกลุ่ม		353	215.553	.611		
	รวม		356	310.093			
ด้านการจัดการความ ปลอดภัยใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		3	114.480	38.160	91.998*	.000
	ภายในกลุ่ม		353	164.278	.465		
	รวม		356	278.758			
ด้านการจัดการเรียน การสอนสวัสดิศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		3	99.351	33.117	54.816*	.000
	ภายในกลุ่ม		353	213.264	.604		
	รวม		356	312.615			
รวม	ระหว่างกลุ่ม		3	98.639	32.880	67.889*	.000
	ภายในกลุ่ม		353	170.963	.484		
	รวม		356	269.602			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวม

n=357

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.75$)	-	.89*	1.53*	.63*
ขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.64$)		-	.64*	.03
ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.28$)			-	.60*
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 3.68$)				-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

n=357

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
($\bar{X} = 2.94$)		($\bar{X} = 3.86$)	($\bar{X} = 4.29$)	($\bar{X} = 4.01$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.94$)	-	.92*	1.35*	1.07*
ขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.86$)		-	.42*	.14
ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.29$)			-	.28
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.01$)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

n=357

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
($\bar{X}$ =2.66)		($\bar{X}$ =3.57)	($\bar{X}$ = 4.26)	($\bar{X}$ = 3.79)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =2.66)	-	.90*	1.59*	1.12*
ขนาดกลาง($\bar{X}$ =3.57)		-	.69*	.22
ขนาดใหญ่($\bar{X}$ = 4.26)			-	.46*
ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X}$ = 3.79)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 ผลต่างค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
($\bar{X}$ =2.67)		($\bar{X}$ =3.54)	($\bar{X}$ = 4.30)	($\bar{X}$ = 3.28)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =2.67)	-	-.869*	-1.63*	-.61*
ขนาดปานกลาง($\bar{X}$ =3.54)		-	-.76*	.25
ขนาดใหญ่($\bar{X}$ = 4.30)			-	1.02*
ขนาดใหญ่พิเศษ($\bar{X}$ = 3.28)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
ในภาพรวมและรายด้าน

n=357

การจัดการความ ปลอดภัยใน สถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา				
	ประสบการณ์ การทำงาน	$\bar{X}$	SD	t	P-value
การจัดการสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนให้ปลอดภัย	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.62	1.00	-.75	.44
	11 ปีขึ้นไป	3.69	.87		
การจัดบริการความ ปลอดภัยในโรงเรียน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.34	.92	-1.72	.08
	11 ปีขึ้นไป	3.50	.84		
ด้านการจัดการเรียน การสอนสวัสดิศึกษา	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.44	.98	2.89*	.00
	11 ปีขึ้นไป	3.16	.87		
โดยรวม	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	3.46	.93	.23	.81
	11 ปีขึ้นไป	3.43	.81		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อสกุล	นางสาวสุชีรา ใจหวัง
วันเกิด	8 กันยายน 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	431 ซอยจรัญสนิทวงศ์(45) ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณ อมรินทร์เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10700
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ 330/3 ถนนกรุงเกษม แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนโพธารามพัฒนาเสนาจังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2550	การศึกษาระดับบัณฑิต (ก.ศ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์-เคมี จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ